

1/1

JISU KARISITO

KO GOSIPELI

MAKA

O RIKIEKEMA

*St. Mark's Gospel in Vella Lavella, Solomon Islands.
Translated by Rev. R. C. Nicholson, for the
Methodist Missionary Society of Australasia.*

BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY,
241-3 FLINDERS LANE, MELBOURNE.

1919

MAKA

- 1 Jisu Karisito ko Gosipeli ko tanio, Banara Vo Meqora;
- 2 Soinio poropita madu ko riki kikovevo, Keatini! Ana ta A soroeva Anavo talitalio maba noko kuleto, tu o inainaeko noko keve noquleto vasi.
- 3 Kala ko kora ta ko velavelaova siqo kale, va inainaeka Banara ko keve, sidopu ika vo o talio voakoi.
- 4 Jone ta bapitaiso o imani siqo kale, ni o bazubazuema bapitaiso ko lilizio tu mianiala pide ko ta ma elo kiadama sini.
- 5 Ni sea kiada kiadamu Judia peuru kale amu, ni se Jerusalema peuru kale amu, ni sea kiadamu ke olake vo kasi, nio bapitaiso o imake Jodani orori kale, nio ke kai eraeraoke seko sini.
- 6 Ni Jone ta kameli ko tou o kai saboike, ni ko tupu ta tonaviso o ta ikake; ni vo ta pupu ni variqore kio o kua ko.
- 7 Nio o bazuemake, Kala pizakala O kilou anako tova, ada va panaova ososorouputo rupasiko Voko buti ko raitoraito.
- 8 Ana ta bapitaiso a imela ju kale; melai Vo ta bapitaiso O imelou Tabu ama Auvana kale.
- 9 Nio koa taku keru Jisu O kueke Nazareti azo Qalili peuru kale, nio bapitaiso O eke Jone kasi Jodani orori kale.
- 10 Nio ju kale azo O kailake, Vo ta O keake ko Au ta ko ta veukazioke, ni Tabu ama Auvana ta ovakurou jari ko vai saqora Vo topi.
- 11 Ni Au kale ama kora ko kueke eri kikolake, No ta Anako Molele na, A be na uria zuraivani Na.
- 12 Koa taku keru inio Tabu ama Auvana ko soroevake Vo siqo kale.
- 13 Nio O be ta evake ariku toni naniu siqo kale, Setani ko meomeovake Vo; ni Vo ta piru ama biana ko valuvalu O evake; ni Mateana madu inio ke vati vailake.

- 14 Jone ta piritō pade kale ke iva vo, sai kazo inio Jisu O kuke Qalili, O bazubazuema Banara ko Toutou kale ama Gosipeli.
- 15 Nio eri kiolake, ko ta korota ko taku, ni Banara ko Toutou ta sipole inio; liliziomo me ni tuvevo iko mo Gosipeli.
- 16 Nio O ta ketaina Qalili ama ivere kale, nio Vo ta O keake Saimone ni Aduru nioqa tamania qo pe ta vaqaraputake ivere kale; ako nioqa ko iruruputo ta abu.
- 17 Nio Jisu ta eri kati kiolake nioqa, Luluelo ko Ana, tu Aqelati bazubazueko maba ko vailiko.
- 18 Nio taukavo qo vaekake qo vaqara nio qo luluevake Vo.
- 19 Nio sasa ukibuti o olake, nio o veake vo Jemesi Zebedi vo salua ni Jone ta vovo visi, nioqa melai qo vaka topi qo pe ta vuaritake qo vaqara.
- 20 Nio Vo ta O nokaekake nioqa, nio qo vaevake qo mama Zebedi vaka topi o nabulu madu sase, nio qo lulueva Vo.
- 21 Nio ke olake Keponiami peuru kale; nio Tabu ama naniu kale O amaqeoke Jelepade kale, nio O bazubazuemake.
- 22 Nio se ta aqasiele ke ta eke koa bazubazu; ako Vo ta O bazubazuema se eri nio lekasa ke evani ko pui Sikaraibe madu jari.
- 23 Ni seko Jelepade kale ta kala maba ruqe ama ziolo ko vai onobatani; ni o ta nokaoke.
- 24 Nio eri kiolake, Vaenela ene; lomaikio ne Na erekou No, Nazareti ala Jisu Na? No ta Noqueva kio niумаenelole kinola? Ana ta a nai niania No, No ta Banara ko Tabu ala Na.
- 25 Nio Jisu O vai karanake, nio eri kiolake, Pui tibaraputo tu ta va ako mo.
- 26 Nio ko qarievake ko ruqe ama ziolo ni o ta upaupatake nio ke ta va akoike.
- 27 Nio aqasieleke vai eva sea kiadamu nio ke ta kuimaekinia ke navio kude, Lomaikio komi? Lomaikio komia vairu ama bazubazu? Pizato sase ama pesio Vo ta O mai bazueka ruqe ama ziolo madu ni se ta ke zoriva Vo.

- 1/4
- 28 Nio koa bazu ta ko luitikake kiadama Qalili ama peuru.
- 29 Nio ke saqorake Jelepade kale azo se ta ke amaqeake unioqi ko pade kale Saimone ni Aduru ko, Jemesi ni Jone sase.
- 30 Melai Saimone ko sinaqu ko niania ko ta ko be ta tekuke, vere ko koake sole, nio ke bazuevake Vo.
- 31 Nio Vo ta O kuke nio ko nase O ta noqoekake nio O zolaekake; nio ko ta ka epezake ko tatano, nio ko ta ko ma nabula se.
- 32 Nio raisiraisi, naniu ko sirira keru, se ta ke mati kuevake, ke verepani, ni ziolo ko mai onobatani, Vo kasi.
- 33 Ni kiada kiadama zavana kale amu ta ke padoivake veutu tona.
- 34 Nio O eremake kubo madu ke verepani edo-edoloma vere ko moani, ni O ta ma akoekake kubo ziolo; ni Vo ta O mokoekake ko ziolo; ako ke vai nianike Vo sole.
- 35 Nio Vo ta O toiratake raneto, puliako akasareo, O saqorake, nio O ta kailake siqo kale, vararaitole sa vasi.
- 36 Nio Saimone ni se vo kale amu ke luluevake Vo Jisu.
- 37 Nio ke pa vati inotake Vo, nio eri vati kikelake se, kiada kiadama maba ta ke be vailina inio.
- 38 Nio Vo ta eri mati kiolake se, Aria mo tu meda zio azaazama zavana kale, tu A bazubazuemo sa vasi, ako ko ikio Anako iruruputo sole.
- 39 Nio Vo ta O bazubazuemake seko Jelepade poso kale kiadama zavana Qalili ama, ni O ta ma akoekake ko ziolo.
- 40 Nio o kuke Vo kasi kala pokupoku ala maba nio o va zaiivotake ni o va zukaidake, nio eri kiolake Vo kasi, Noqa zaria tea, No rurelo inio ana, No ta No rovea sole.
- 41 Nio Jisu ta O roquevake vo, nio O va rauqazake, ni O tibaevake, ni eri vati kiolake, Ana ta Aqa zaria; tu rurei no.

- 42 Nio O pesio ko ta va kobuekake koa pokupoku ko ta va akoike, nio o ta rureike.
- 43 Nio O soroevake, ni o bazubazuevake vo.
- 44 Nio eri vati kiolake, pui noqai eraeraovou maba kasi, melai ola tu va kaseka nodupu siama kasi, ni no siqatou Mosese o nati kasekema quli ako noda rureiva sole, ta ke kaseko.
- 45 Melai vo ta o olake nio o taniekake kai eraerao kiada koi koa lomaloma ako inio Jisu ta pui O rovea mata amaqeo zavana kale, melai Vo ta kupekupe siqoma siqo; ni se ta ke kuevake Vo kasi peuru ma peuru kale azo.

2

- 1 Nio mata kama naniu ko tova vasi Vo ta O amaqeake Keponiami, nio ke ta va viqake Vo ta inevoana pade kale.
- 2 So keru inio kubo maba ke padoivake, pui ke rovea amaqeo sea kiadamu, pui, veutu tona melai pui ke rovea; nio Vo ta Tabu ama Bazubazu O mai bazuekake se.
- 3 Nio kake ta ke vati kueke Vo kasi ke borivake kala dedero-tupu ala, ariku madu ke borivake vo.
- 4 Ni se ta pui ke rovea kilo Voko sipole kubo madu sole, nio kabu kale ke borivake vo o eva koi nio ke aqelikake ko kabu nio matu purapura ke ikake, nio ke soloevake kobo sase vo dedero-tupu ala o kai tekua ko.
- 5 Nio Jisu O ta ma kea seko vai oqu nio eri va kiolake vo dedero-tupu ala, Meqora, noko sini ta ko ta na akoiva.
- 6 Melai kake Sikaraihe madu ta ke be ta papuke sai, ni ke bulo kale ama kerukeru,
- 7 Noisole nio nea maba ta o ta maulumauluta? Lalainio o kai roveovou akoiko sini melai Banara O kiada nio?
- 8 Ni Jisu O mai mamurake O auvana kale kude se ta ke navi ko kerukeru nio eri kiolake Vo se kasi, Noisole inio me ta meqerukerueka komi quli meko bulo kale?

- 1/6
- 9 Ko lainio tapata ko pesio dedero-tupu ala maba kasi, *noko* sini ko ta *na* akoiva kio, ma eri kio, zolai ni borika *noko* kobo ni tali kio?
 - 10 Ako tu me ta vakakukomo Banara Vo Meqora O kai roveovou akoeko sini miduku kale, (sai kazo inio eri kiola dedero-tupu ala maba kasi),
 - 11 Ana ta so kiala *no* kasi, Zolai, tu borika *noko* kobo, tu ola *noko* pade kale.
 - 12 Nio vo ta o zolaike taukavole nio o borikake o kobo, ni o ta saqorake seko vilu kasa 'zo; ni sea kiadamu aqasiele ke vai evake, ni ke ilusivake Vo Banara, eri kikelake, anime ta lula pui meqeani eri.
 - 13 Nio Vo ta mata O saqorake zavanale; ni kiadama vaki ko vati lulue'kiniake, nio Vo ta O bazubazuemake se.
 - 14 Nio Vo ta O alokatake, Vo ta o veake Livai Alepiasi vo lasive meqora o be ta papuke qavuna madu ko takula o ma koake, nio eri vati kiolake vo, Luluela ana. Nio o zolaike nio o luluevake vo.
 - 15 Ni kala naniu inio Jisu O be ta papuke Voko pade kale sailao kuole, nio kubo utube maba madu ke vati vatarake Vo Jisu ni O disaipeli madu kasi; ni sea rebio madu, nio ke luluevake vo.
 - 16 Nio se Sikaraibe madu ni Parese madu ke veake Vo O mati palaitake utube maba madu, nio eri kikelake Voko disaipeli madu kasi, Noisole inio Vo ta sailao ni ju O mati palaita utube maba madu kasi?
 - 17 Nio Jisu O ta ma viqa so kio, nio eri kiolake se kasi, se pui ke verepani ta pui ke ka zaria dokita, melai ke verepani ke kiada inio; ako Ana ta pui ajaqora uri ama maba madu vailimole, melai ruqe ama maba madu lilimole inio.
 - 18 Nio Jone ko disaipeli madu ni Parese madu lula ta ke ta tabuita; nio ke kuke nio eri kikelake Vo kasi, Noisole inio Jone ko disaipeli madu ni Parese madu ta ke ta tabuita, melai Noko disaipeli madu ta pui ke tabuita?
 - 19 Nio eri kiolake Vo Jisu se kasi, sea rusu ta ko rorota ko kale amu ta ke roveovou tabuito a rorotani tanala se kasi o eva ta, kio? Latau naniu o rorotani tanala

- 77
- se kasi o eva, se ta pui ke rovea tabuito.
- 20 Melai ko kilo ama naniu keru o rorotani tanala o ziovou ta se kasi azo, nio so keru nio ke ta tabuitou koa naniu keru.
- 21 Ni puliala maba inio o kati turueka vairu ama suma tana sabosabo topi; o kai vuarita ko ko rotieka ko tanakama sole ni matu rokarokasi ko ta eva.
- 22 Ni puliala maba o teamuka vairu ama vaini tana sakare kale, vairu ama vaini ta ko pisaeka ko tana sakare sole ni vaini ta ko ta raibizia ni sakare ta ko ta niameniameluvou; melai ke teamuka vairu ama vaini vairu ama sakare kale.
- 23 Ni kala naniu inio Vo ta O alokatake likoliko kale Tabu naniu keru; nio alokatole O disaipeli madu ke tatieka kajoriko binu ko rurururu.
- 24 Nio Parese madu ta eri kikelake Vo kasi, Koe! Noisole inio se ta ke ereka tabu naniu keru pui me ereko ama?
- 25 Nio Vo ta eri ma kiolake se, Me ta pui me atae Devita lula o kaevo ke luape keru o navi sase?
- 26 Nio o amaqea Vo Banara ko pade kale Abiata loilo keru, salautana, nio o kie tabu ama sailao siama ke evani ke kiada ke kuako sailao nio o katime se vo kale amu?
- 27 Nio eri ma kiolake se tabu ama naniu ta maba ko ikio, melai maba ta pui tabu ama naniu ko.
- 28 Ako Maba Vo Meqora ta Banara ko tabu ama naniu ko melai.

3

- 1 Nio mata Vo ta O amaqeoke jelepade kale; nio kala maba lepu-nase o evani ta sai o be ta eva.
- 2 Nio se ta ke vati vailake O erevou ta tabu ama naniu keru tu ke vai kaseko.
- 3 Nio Vo ta eri kiolake voa maba kasi lepu-nase o evani, "Kua koi."
- 4 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, Noinio sidouqu tabu ama naniu kale, uri ama iruruputo ma ruqe ama iruruputo? pakiemo ma vouvaemo? Nio se ta moiza ke ta eke.

- 5 Nio kadekade ilo melo O eke se, epia O ta eke seko bulo ta zokele sole, nio Vo ta eri kiolake voa maba kasi, Totozika no nase. Ni vo ta o totozikake; nio voko nase ta uri ko ta evake kala rana jari.
- 6 Nio ke ta saqorake se Parese madu nio ke ta bazubazukiniake Herodi amu kasi, loma kale kude nio me vovou Vo.
- 7 Nio Jisu ta O saqorake zavanale O disaipeli madu sase; ni matuma vaki ko lulueva Vo Qalili azo ni Judea azo,
- 8 Ni Jerusalema azo ni Idumea ni Jodani ko karana vasi azo; ni se Taia ni Saidoni amu, matuma vaki, ke ta va viqake Vo matuma quli Vo ta O ereka ko, nio ke kuevake Vo kasi.
- 9 Nio Vo ta eri mati kiolake O disaipeli madu, kala silo ala vaka lati tarekomo matu kubo vaki sole, ako kubo maba ke ibaibaelou sole.
- 10 Ako kubo madu O erema sole, soleinio se ta ke ibaibaevake Vo tu ke tibaevo, kikelake se ke verepani.
- 11 Ni ruqe ama ziolo ko moani ta ke veake Vo, ke ta piake Voko kuleto vasi, nio se ta nokaole eri kikelake No ta Banara Vo Meqora Na.
- 12 Nio O bazuemake se, pui meqai eraeraovou edolomu kasi.
- 13 Nio Vo ta O peatake sopu kale nio O nokaemake se O ma zariani nio ke vai olake Vo.
- 14 Nio O pitoemake toni omuqa madu tu Vo kasi ke elo, nio Vo ta O soruema se tu ke bazubazuemo,
- 15 Ni O pizatima se tu ke eremo ke verepani, ni ta ma akoikole ruqe ama ziolo.
- 16 Nio Saimone ta Pita O vai nokaekake;
- 17 Ni une Jemesi Zebede vo meqora, ni Jone Jemesi vo visi ni nioqa ta O kai nokaekake Boanejisi, paka ko meqora kide.
- 18 Ni une Aduru, ni Pilipi, ni Batolomiu, ni Matiu, ni Tomasi, ni Jemesi Alipiasi vo meqora, ni Tadiasi, ni Saimone Kenani ala,
- 19 Ni Judasi Isikariate, vo raekoraeko o va eveni: nio se ta ke amaqeake kala pade kale.

- 20 Ni vaki mata ko mai padoike se, sole pulia kude ke kuake ke sailao se.
- 21 Nio ke ta va viqake Voko lolo poso, nio se ta ke vai ola noqoevole; ako qiqili nio O ta eva kikelake ko se.
- 22 Ni Sikaraibe madu Jerusalema azo ke kuevani er kikelake, Vo ta Belezababu O vai eva ni ziolo madu vo lekasa kale O ta ma rerika ke ziolo.
- 23 Nio Vo ta O nokaema se O navi kasi, nio eri kiolake se kasi, Noisole nio ko rovea reriko Setani ko Setani?
- 24 Ni ko pitasiovou kala toutou ko navi ta koa toutou pui ko pa roveovou elo.
- 25 Ni ke pitasiovou kake saidi ke navi ta sea saidi ta pui ke pa roveovou elo.
- 26 Ni Setani ta pitasia o navi, vo ta pui o pa roveovou elo, melai o ta sulupou.
- 27 Ako ni puliala maba o pa roveovou amaqeo pizakala maba ko pade kale, ni niumaeko voko lomaloma, melai kuleto pirievou pizakala maba; sai kazo nio niumaekou voko pade.
- 28 Tuvevo, Ana kialani me kasi, kiadama sini maba ko meqora ko ta ko roveovou akoilo, ni maulumauluto ke kai maulutako se.
- 29 Melai vo mauluekou Tabu ama Auvana pui ko pa roveovou akoilo, melai ededeu kale o eva o navi ko sini latau naniu keru.
- 30 Ako se ta eri kikelake, vo ta ruqe ama ziolo ko vai onobata.
- 31 Sai kazo inio Voko kaka poso ni Voko niania ke kuevake, ni kupele ke be ta loja, nio ke viuruevake kala maba Vo kasi tu o kilo Vo.
- 32 Ni ke papuke Voko sipole sea vaki, nio se ta eri kikelake, Kea, Noko niania ni Noko kaka poso ta kupele inio ke vailina No.
- 33 Nio O mati tiorikake, Lamaikio Anako niania ni laveinio Anako kaka poso?
- 34 Nio O ma lilita se ke levoevani papu nio eri kiolake, Kea Anako niania ni Anako kaka poso!
- 35 Ako maba ta o erekani Banara ko vatolo, vo inio Anavo kaka, ni Anako saqi, ni niania.

4

- 1 Ni Vo ta mata O taniekake bazubazuemo keta vozavozale; ni kubo vaki ke padoivake Vo kasi, nio Vo ta O ta zazuake vaka topi, nio totua ivere kale ni kiadama vaki ta keta vozavoza kale.
- 2 Ni O mati bazubazuekake se kubo quli parabole kude, nio Vo ta eri kiolake se kasi O bazubazu kale,
- 3 Meva; Didielomo! Kala papato ko maba o ola papakole;
- 4 Nio o risaerisaeka keru kama ta ko piake keve tona, ni bianabiana okale ama ko kuevake nio ko kuake ko.
- 5 Ni kama ta ko piake buturu kale, soakoi ta pui kubo miduku sakoi; ni taukavo ko qotupake, melai pui kubo miduku sole;
- 6 Ni naniu ko peata keru nio ko qualaqualaekake; ni puliama koko raki sole, nio ko ta kajaoke.
- 7 Ni kama ta ko ta piake rikosasana poro kale; ni rikosasana ko kati qotupake, ni ko piriekake ko, ni puliama koko epa.
- 8 Ni mata kama ta ko piake uri ama miduku kale, nio ko qotupake ni matu ko ta evake, ni epasana ko ta evake kama ta zouke toni, ni kama ta varimuja toni, ni kama ta paizana.
- 9 Nio eri kiolake se kasi, vo ta talina sala o viqani, ta vaika tu o viqo.
- 10 Nio O kiada O eva keru, nio se ke levoevani Vo sea toni omuqa madu sase, ke kuimaevake Vo noinio ko kavani ko parabole?
- 11 Nio eri kiolake se kasi, Ana Aqati mela tu vakakukomo me Banara ko toutou kale ama bazubazu; melai se kupekupe kale amu kasi, kiadama quli komi parabole kude Aqaseka.
- 12 Ako ke be kea se melai kelopala ni pui ke patapataeka; ako ke be viqa melai ke viqapala, ni pui ke ta va patapataeka; ni kama taku se ta ke liliziovou, ni seko sini ta ko akoilou.
- 13 Nio eri kialake se kasi, me ta pui me patapataeka komia parabole kio? Noisole nio ta me patapataeka kiadama parabole?

- 14 Papato ko maba o papaka Tabu ama Bazubazu.
- 15 Ni komi jari nio ke piani keve tona, soakoi nio ke papaka Tabu ama Bazubazu; melai ke viqa keru, ta Setani taukavo ko kueva nio ko ta ma koa Tabu ama Bazubazu ke papaka ko, seko bulo kale ama.
- 16 Ni komi jari nio ke papaka ko buturu kale ama; se ke viqa Tabu ama Bazubazu keru, taukavo ke *neamuka* ko, zoleilole;
- 17 Melai ke raki ta puliama, ni seko saevo ta puju ama; nio ko tova, upotqu ni naquekinio keru ko mai baroa se Tabu ama Bazubazu sole, taukavo ke kai kedu se.
- 18 Ni komi jari nio ke papaka ko rikosasana poro kale ama; se ke viqani ko Tabu ama Bazubazu,
- 19 Ni miduku kale ama kumasa, ni ke kai lipaiva ko batiro, ni ka natu edoloma quli ke bulo kale ko ta ma amaqea, ni ko pirieka Tabu ama Bazubazu, nio epa pide ko ta eva.
- 20 Ni komi jari nio ke papaka ko uri ama miduku kale ama; se ke viqani ko Tabu ama Bazubazu, ni *neamuka*, nio ko ta veloke, kama ta zouke toni, ni kama ta varimuja toni, ni kama ta paizana.
- 21 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, me ta vaeka juke buruana ko vima, ma kobo ko vima kio? ni pui me vaeka ko *navi* ko zae kale kio?
- 22 Ako kiadama quli meqamika ko ta kasale ko ta elou; ni kiadama quli medukieka ko, melai kasale ko ta elou.
- 23 Maba ta talina sala ta o viqo, vaeka tu o viqo.
- 24 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, kati vailomo ko me viqa ko, meqai podetata ko ke melai podetikou mata me; ni me me viqa ko, kio mata kama ke kati melou.
- 25 Vo o koani, ta mata kama o kativou; ni vo pui o koani, vo kasi azo inio ke borika vo o koa ko.
- 26 Nio eri kiolake Vo, so inio Banara ko Toutou, omadeuvo maba o papaka ko sisusisu miduku kale;
- 27 Ni o ta marona nio toirata ipu ni *naniu*, ni sisusisu ta ko qotupa ni ko rapuka; melai vo ta pui o vakakuka ko kavani.
- 28 Ako ko *navi* miduku epa ko ika; kuleto ta qotuqotu,

nio ko tova ta ko rurua, nio koko tova nio ko rurururu nio ko epa.

29 Nio ko seiza ko epa, so keru likoto kale o paqoe, sabere ko ta kueva sole.

30 Nio eri kiolake Vo, Noinio ko kalou Banara ko Toutou? Ni lomaikio meqati podetikou.

31 Omadeuvo omadeu pado masitadi ko sisu, ke papaka miduku kale kiadama sisusisu miduku kale ama ta vo ta o qulepani silo.

32 Ke papava keru nio o qotupa ni matu o ta eva kiadama ore azo ni kubo matuma vakofo o ta eva ni bianabiana oka kale ama kovai satoa ni kovai onota.

33 Ni kubo komi jari ama parabole kio O mai bazue se Tabu ama Bazubazu, se ta ke rovea viqo.

34 Ni parabole kude o kiada nio O mai bazuekake se, ni ke kiada ke eva keru, Vo ta uria mati kaseko kiadama quli O disaipeli madu kasi.

35 Ni so keru ama naniu keru raisiraisi ko ta eke, nio eri kiolake se kasi ariamo tu mebakeo koa pake.

36 Nio O soroema keru kiadama vaki, nio ke vati ola O nase pado ate vaka topi; ni silosilo ama kama vaka ta ke vati luluekiniake.

37 Nio matuma kailokailo ko ta buirita, ni boguzu ko kai piajaiva ko vaka, nio ko ta sukata ko ju.

38 Nio Vo ta vaka ko noma O be ta maronake lezuteqoteqo topi; nio ke toirativake Vo, nio eri kikelake Vo kasi; Lekasa, pui No lainika anime ta meda duluiiva inio?

39 Nio Vo ta O zolaike, nio O riqaeke ko ururu, ni ivere ta O ka pesiake, Buleovi. Ni ururu ta ko ta jamaoke, ni matu bulebule ko ta evake.

40 Nio eri kiolake se kasi, Noisole inio me ta meda vuzeiva? Noisole me ta pui melai oqua?

41 Ni se ta matu ta va panao ke ta va eke, nio ke navio kude ke bazuekiniake. Noni ala maba inio nei, ako ururu ni ivere qo taupeva Vo sole?

5

- 1 Nio se ta ke varerikake koa pake Gadarini amu ko zavanale.
- 2 Nio Vo ta vaka topi azo O saqorake, nio kala maba ruqe ama ziolo kovai onobatani o toraevake niami kale azo o kuevani.
- 3 Voko peuru ta niami kale; ni puliala maba o rovea pirievo, seini kale kude melai pui ko rovea pirievo;
- 4 Ako kuboavole nio ke pirieva seini kale, ni vo ta o paqopaqoeka, ni o mujamujarika koa seini; ni puliala maba o mabaeva vo.
- 5 Ni kiada keru, ipu ni naniu, vo ta sopu kale inio eva koi, ni niami kale, ni o ta zia, ni o ta vokeiva lado kale.
- 6 Nio vo ta o veake vana vasi Vo Jisu, nio vo ta o rere ke inio o va zukaidake Vo.
- 7 Nio matuvole o nokaevake, ni eri kiolake, Lomaikio ana erekou No, Jisu No ta Banara Vo Meqora Na? Ana ta aquimaena No, Banara ko Ni kale, No ta pui zolizoli elo ana.
- 8 Nio Vo ta eri kiolake vo kasi, no ruqe ama ziolo na ta ta va akoi, voa maba kasi azo.
- 9 Nio Vo ta O kuimaevake vo, Lalainio noko ni? Ni vo ta eri kiolake, anako ni ta ave ikio, ako enea kubo nelu inio.
- 10 Nio vo ta matu pasevo o evake Vo Jisu pui soroe nelu edoloma peuru kale.
- 11 Nio so keru ta kama rovana bolo kobe ta vuatake sopu ko sipole.
- 12 Nio kiadama ziolo madu matu pasevo ko evake Vo Jisu, nio eri kikelake ko se, Soroe nela ene koa bolo poso kasi, tu neqai onobato ko.
- 13 Nio Jisu ta O zariemake se. Nio ke tava akoike sea ruqe ama ziolo madu nio ke kai onobatake koa rovana; nio koa rovana ko qeuparake tapata kale kude ivere kale. (sipole omuqa vuro va;) nio ko ta kujovake ivere kale.
- 14 Nio ke kati vailani koa rovana ta ke ta soqovake,

- 1/14
- nio ke mai bazuekake zavanale amu, ni peuru kale amu. Nio ke saqorake kelole ko ta jajamaputa inio.
- 15 Nio se ta ke kueke Jisu kasi, nio ke veake vo ave ni ziolo kovai onobatani, sabosabo ala, ni o ta nianiake; nio ke ta va navake.
- 16 Nio se ke veani nio ke bazuema se noinio o kava vo ziolo kovai onobatani, ni ko rovana ko kavani.
- 17 Nio se ta ke taniekake kuimaevo vo tu o zio seko zavanale azo.
- 18 Nio so keru Jisu ta O ta zazuake vaka topi, ni vo ziolo kovai onobatani ta o kuimaevake Vo tu O ta lulupato kiolake.
- 19 Melai Jisu ta O kaitivake vo, nio eri va kiolake, Ola no mabamu kasi, ni mai bazueka matuma quii Banara O na ereka ko, ni O roquena no.
- 20 Nio vo ta o saqorake nio o tanieka bazubazuemo Dikapolisi kale, matuma quli Jisu o va ereka ko; ni kiadamu aqasiele ke ta eva.
- 21 Nio Jisu ta mata O pakea karana vaka kale, kubo maba kevai padoike; ni Vo ta zavanale.
- 22 Nio o kueke kala jelepade kale ala lekasa, Jairusi ta o ni, nio o veake Vo Jisu, vo ta ota zukaidake Voko kiti kasi,
- 23 Ni matu pasevo o evake Vo, nio eri kiolake, anako silo ama sinaqu rusu sipole ko ta vovou; ana ta aquimaena No tu Noko nase pa kai ivika ko, tu ko ta ko mamazo; ni ko saevo.
- 24 Nio Jisu ta O olake vo sase; ni kubo maba ke luluevake Vo, ni ke ta zaitikiniake.
- 25 Nio kama reko, ta toni omuqa sabere ko, koa dara vere, reko ko,
- 26 Nio kubo dokita madu ke ereka, ni ko paikika koko lomaloma, ni pui ko urika, melai ruqe ko ta eva,
- 27 Nio ko ta va viqake Vo Jisu, nio ko kueke Voko tova vasi nio ko ta va tibaekake Voko sabosabo.
- 28 Ako ko ta eri kikolake, ana ta a tibaekou Voko sabosabo ada saqasaqailou.
- 29 Nio so keru koko dara vere ko ta ka tabarake; ni ko ta ko lainikake ko tupu kale ni ko ta urikake koa vere kale azo.

- 30 Nio so keru Jisu ta O *navi* O kai nianiake Voko roquano ta ko olake, nio Vo ta O mai liliziake, ke zaitikinia koi, nio eri kiolake, Lalainio o ta La tibaeka Anako sobosabo?
- 31 Nio Voko disaipeli madu eri kikelake Vo kasi, No ta No be kea inio vaki ke zaitina, melai No ta lalainio o tibaela,—kinola?
- 32 Nio Vo ta O liliziake tu O kelo ko so ko kava ko.
- 33 Nio koa reko ko ta vuzieke ni ko ta dederake, ni ko *navi* ta ko kai nianiake ko kavani, nio ko kuevake ni ko va zukaidake Voko tanama kale, ni ko bazuevake kiadama tuvevo ama quli.
- 34 Nio Vo ta eri kiolake ko kasi, Meqora, noko lai oqu kio ko saqasaqaena no; pui nalole zio, melai no ta noda saqaiva no vere kale azo.
- 35 Ni Vo ta O be kati pesia keru, nio ke kuevake kake jelepade kale ala lekasa ko pade kale azo, nio eri kikelake vo kasi, noko sinaqu rusu ta ko ta vouva; noisole nio no va meomeota Vo Jisu mata sai?
- 36 Nio O viqake Vo Jisu koa pesipesi, nio Vo ta eri vati kiolake jelepade kale ala lekasa kasi, pui vuzeilo, melai lai oqui ko kiada.
- 37 Nio Vo ta O kaitimake se puliala o luluevou, melai Pita, ni Jemesi, ni Jone Jemesi vo visi.
- 38 Nio Vo ta O baroke jelepade kale ala lekasa ko pade kasi, nio O viqake isisi, ni ziarore ni kilikania.
- 39 Nio O amaqa keru, Vo ta eri ma kiolake, Noisole me isisia ni me ziarorea? Ako sinaqu rusu ta pui ko vouva, melai ko ta marona inio.
- 40 Nio se ta kevai niureniureitake. Nio Vo ta O saqorima kiadamu kupele, ni O odiekake koa sinaqu rusu ko mama ni niania kidi, ni ke lulueveni, nio ke amaqa sinaqu rusu ko tekua koi.
- 41 Nio O ta kamakake koa sinaqu rusu ko nase, nio eri kiolake ko kasi, Sinaqu rusu, Ana ta eri kiala no kasi, zolai.
- 42 Nio so keru inio ko ta zolaike koa sinaqu rusu, nio ko ta talike; ako ko ta toni omuqa sabere ko alila ko. Ni se ta aqasieleke ta eke.
- 43 Nio Vo ta O mai naizatake naquemo se ni puliala

1/16

maba o vakakukou; nio O bazuemake eri kiolake
katikomo seilao tu ko kuo ko.

6

- 1 Nio Vo ta O ola sai zazo, nio O baroke O navi ko
peuru kale; ni O disaipeli madu ta ke luluevake Vo.
- 2 Nio tabu ama naniu ko baroake, Vo ta O taniekake
bazubazuemo jelepade kale; ni ke ta va viqani ta
aqasiele ke ta eke, nio eri kikelake, Lainio o koa nea
maba komia bazubazu? ni noni ama nianio kio komi
O kativa ko, ako matuma iruruputo O nase kale kude
O ereka ko?
- 3 Nei ta pui kamada inio kio, uko Mere vo meqora,
Jemesi ni Josese vo kaka ni Juda ni Saimoni vo? ni
voko saqi ta ene kasi inio ko eva koi melai nio? Nio
kevai korakoraeke.
- 4 Melai Jisu ta eri kiolake se kasi, kala poropita edolo
koi zala ta ke rauraiva, melai o navi ko peuru kale,
ni o navi ko mabamu kasi, ni o navi ko pade kale ta
pui so.
- 5 Nio Vo ta sai ta pui O rovea matuma iruruputo,
melai Vo ta O ma opoekake O nase kama latau madu
ke verepani kasi, nio O urikimake.
- 6 Nio Vo ta aqasiele O ta eke pui tuvevo ke ivake
sole. Nio Vo ta O lipilipitake latau peuru ma peuru
kale, nio O bazubazuemake.
- 7 Nio Vo ta O nokaemake sea toni omuqa madu, nio
O mai taniekake soroemo se omu omuqa kidi; nio
O katimake O pizato tu ke reriko ruqe ama ziolo;
- 8 Nio O bazubazuemake se pui me borikou kama ma
kama medaliovo akoi, melai me ta poru pado ate ko
kiada; puliama buka, puliama sailao, ni puliama
takula meko vesa kale;
- 9 Melai orebuti ko kiada kiti kale, ni koti ta pui
omuqa.
- 10 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, Me barolou kama
peuru kale nio me amaqeovou kala pade kale, sai ti
sai nio me elou, sai kazo nio mata me ziovou.

- 11 Ni ke melai kaikuapou me, ni pui ke ta mela viqou me, nio me ta mejaqorou keru meba pazikou meqiti kale ama miduku tu ke kaseko ke navi ko sarueko. Ana kialani ta tuvevo, ako Sodomo ni Qomora peuru titizikinio ama naniu keru ta pui matu tapata, melai koa peuru ta matuvo.
- 12 Nio se ta ke olake, bazubazuemole tu ke vabalio.
- 13 Ni se ta ke akoekake kubo ziolo ni ke verepani ta lumu ke ma ikake, ni ke saqasaqaemake.
- 14 Nio O bazu O ta va viqake vo lekasa Herodi; (ako O ni ta ko ta va koiva:) nio vo ta eri kiolake, Jone Bapitaiso inio mata o ta saeva, vo kasi ama matuma iruruputo rovea kaseko.
- 15 Kake ta eri kikelake, une Ilaiasi 'nio Vo ni kake ta eri kikelake, kala poropita inio Vo, ma poropita jari ala esa?
- 16 Nio Herodi o ta ma viqake, nio vo ta eri kiolake, Jone tisoikoni, vo ana a lezueveni; vo ta mata o ta saeva inio.
- 17 Ako o navi Herodi o soroemake Jone noqoevole, ni pirievole pirito pade kale, ako Herodiasia ko vato kale inio, ko ta Herodi vo visi ko reko, Pilipi ko, ako vo ta o raekake ko.
- 18 Ako Jone ta eri kiove Herodi kasi, Tabuavo ikio no ta va kovo no visi ko naboko.
- 19 So sole inio Herodiasia kovai korakoraike vo, nio ko saiqorivake vo; melai ko ta pui ko roveke.
- 20 Ako une Herodi ta o ta va panaova vo Joni, o vai niania vo ta tuvetuve ala maba ni tabu ala, ni ni tuvevo o iva; nio o ta va viqake vo, vo ta o erekake kama ma kama, nio o ta zoleike o ta va viqake ta.
- 21 Ni ko baroa ko uri ama naniu Herodi o kai alile keru ama naniu, vo ta o erekake ko sailao voko lekasa madu, ni kapiteni madu ni Qalili ama tanamu madu kasi;
- 22 Ni ko Herodiasia ko sinaqu meqora ko amaqeake, nio ko riritake, nio olaupo ko ivake vo Herodi ni se ke papuani vo sase, nio eri kiolake voa lekasa sinaqu rusu kasi, kuimaela ana lomaikio noqa zariako no tu aqatino.

- 23 Nio eri ka kiolake ko, Lomaikio *noqa* zariako *no* kuimaela tu aqatino, *anako* toutou ka koku melai uri.
- 24 Nio ko ta ko saqora, nio eri kikolake ko niania kasi, Lomaikio abasekou? Nio eri kikolake, une Jone Bapitaiso ko lezu.
- 25 Nio ko ta taukavo ko vaitake lekasa kasi, nio eri kikolake, *Ana* ta aqa zaria *noqatilou* *ana* mainio Jone Bapitaiso o lezu peleta kale.
- 26 Nio voa lekasa ta matu duki o ta eke; melai pui o rovea o *navi* kiolani sole, ni ako kubo madu ke ta va viqake vo kiolani voko papara ke papuani, ni vo ta pui o ta ka lupaoke.
- 27 Nio taukavole lekasa o soroevake kala o maba nio bazuevake borika voko lezu; nio o olake nio o pa lezuevake vo piritu pade kale.
- 28 Nio o pa borikake voko lezu peleta kale, nio o katikake koa sinaqu rusu; nio sinaqu rusu ta ko katikake koko niania.
- 29 Nio ke ta va viqake o disaipeli madu nio ke kuke nio ke borikake o zailulu, nio ke mutavake niami kale.
- 30 Nio apositolo madu kevai padoike Vo Jisu, nio ke bazuevake Vo kiadama quli se ke ereka ko, ni se ke mai bazubazueka ko.
- 31 Nio Vo ta eri mati kiolake se, me *navi* kuemo siqo kale, ni rurukaumo; ako kubo maba zio, ni vaito ke eva sole, ni se ta pui ke mamaza ni pui ke vuata.
- 32 Nio se ta moizavole ke ta zazuke vaka topi, nio ke vikuke nio ke ta kailake siqo kale.
- 33 Melai kubo maba madu ke meake ke ola keru, ni kevai niania Vo, nio kiadama peuru kale azo ke rerea ni ke ta va kejoata, ni ke padoiva Vo kasi.
- 34 Nio Jisu O saqorake nio O meake kubo madu, nio O matu roquemake se, ako se ta omadeuvo lami puliala maba o vijarika ko jari; nio Vo ta O taniekake bazubazuemo kubo quli.
- 35 Ni *naniu* ta sebi-viuru kale keru, Voko disaipeli madu ke kuevake Vo kasi, nio eri kikelake, koi 'nio ko siqo kale, melai *erisana* ta taku ta sipole ko ta paitou.

- 36 Rerima, tu ke ta zio peuru poso kale, tu ke tatabaraiko ke *navi* ko sailao, ako pulia quli ke kua sole.
- 37 Nio Vo ta O mati tiorikake nio eri kiolake se kasi, Me katimomo sailao. Nio eri kikelake se Vo kasi, Ene ta *ne* zio tu *neba* tatabaraeko omuqa paizana peni kale ko bereki tu *ne neqatimo* se tu ke kuo.
- 38 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, Latau kio me kasi ko bereki? Olamo tu pa kemo; Nio ke kai niania, nio eri kikelake, Sike, ni omuqa niuniu.
- 39 Nio O bazuemake se tu papuemomo kiadamu seulele topi latau kubo poso.
- 40 Nio se ta tetebara papu ke eke kake ta paizana tetebara, ni kake ta sike toni tetebara.
- 41 Sainio Vo ta O ta ma koake sike bereki ni omuqa niuniu, nio O kati tadetake au kale, nio O kati ruaripatake, nio O palamukake koa bereki, nio O katimake O disaipeli madu tu ke puariko se kasi, ni omuqa niuniu O ma puarikake sea kiadamu.
- 42 Nio sea kiadamu ti ke kuake muli, ni ke ta maqinake muli.
- 43 Nio se ta ke borikake toni omuqa kariso ke sukatikake sailao ko mujamujaria ko.
- 44 Ni se ke kuani ko bereki ta sipole sike vuro maba madu.
- 45 Sai kazo inio Vo ta O soroemake vaka topi, Voko disaipeli madu tu ke zio koarana Betesaida, somaqa inio O soroemake sea kiadamu.
- 46 Nio Vo ta O soroemake se sainio Vo ta O ta peatake sopu kale vararaitole.
- 47 Nio raisiraisi ko ta eke ta vaka ta kolo tiania, melai Vo O kiada pado ta zavanale.
- 48 Nio Vo ta O meake se ke be ta vouvaekiniake vozio; kapekalea ururu sole; nio raneopapara keru Vo ta O mai olake ivere kale O ta talike nio a mai alokato kiolake.
- 49 Nio ke veake Vo ivere kale O be ta talike nio se ta ziolo inio kikelake nio ke ta upaupatake.
- 50 Ni sea kiadamu ti ke be veake Vo, nio ke ta vuzeike.

Nio taukavole O mati pesiake se, nio eri ma kiolake, Zoleimo; Ana inio tu; pui nalo.

- 51 Nio O zazuke vaka topi se kasi; nio ururu ta ko ta jamaoke; nio se ta aqa aqasiele ke ta eke ke navi.
- 52 Ako se ta pui ke kerukeruekake bereki ko kavani; seko bulo ta zokele sole.
- 53 Nio ke varerikake koarana, se ta ke baroke Genesareti miduku kale, nio ke pamaike zavanale.
- 54 Nio ke saqorake vaka topi azo, pado inio ke nianievake Vo.
- 55 Nio ke rereke kiada koi, ni ke tanielake borimo kobo sase ke verepani ke ta va viqa Vo O eva koi.
- 56 Nio koa latau peuru kale O amaqa koi, se ke vaema keve tona ke verepani, nio ke kuimaeva Vo tu ke tibaeko O sabosabo ko paka; ni se ke tibaekani ta ke ta urikake.

7

- 1 Nio kevai padoike se Parese madu ni kake Sikaraibe madu Vo kasi, Jerusalema zazo ke kuevani.
- 2 Nio se ta ke meake kake Voko disaipeli madu puliako pusaeko ke nase ke ta vuatake, nio ke mai pesiake.
- 3 Ako se Parese madu ni Jiu amu se ta pui ke pusaeka seko nase kiada keru, ti se ta puinio ke vuata, ako se ta ke lulue lulama lekasa madu ko bazubazu.
- 4 Nio ke kueva sai ke tatabaraova koi zaza, se ta pui ke pusaiva, ti se ta pui nio ke vuata. Ni kubo quli ko se ta ke lulueka, taroro ko pusaeko, ni raro ko, ni barasi sau ko, ni tevolo ko.
- 5 Nio Parese madu ni Sikaraibe madu ke kuimaevake Vo. Noisole inio Noko disaipeli madu ta pui ke lulue lulama lekasa madu ko bazubazu, melai puliako pusaeko ke nase ke ta vuata?
- 6 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, Tuvevo Esaiasi kiovevo me ta lipalipaka mela komia riki kikolani, Nio maba madu ta ke ilusila Ana seko bauta kale, melai ke bulo ta vana Ana kasi azo.

- 7 Sole inio se ta ke saruela ilusilo, ako maba ke besieka sole tuvetuve ama bazubazu.
- 8 Ako me ta me vaeka Banara ko bazubazu, ni me ta meqoa maba madu ko bazubazu, raro ko pusaeko ni taroro; ni kubo quli ko jari ama, so inio meqavani me.
- 9 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, me ta meda va pazoka inio Banara ko bazubazu, me navi ko bazubazu me lulueka sole.
- 10 Ako Mosese ta eri kiove, rauraeka noko mama ni niania; ni, o vodoe ko ala o mama ni niania ta vaeka tu o vou.
- 11 Melai me ta eri kimela kala maba o pesiovou o mama kasi, ma o niania, Vo ta Kobani inio, omadeuvo vo ta o kativani Banara ti o korotika.
- 12 Ni me ta meqaitiva vo ni vo ta pulia quli o ka ereka o mama ni niania;
- 13 Me ta me lulunika inio Banara ko bazubazu me navi ko bazubazu kale, se me mai bazuakani lula ni kubo quli ko jari ama, so inio meqavani me.
- 14 Nio Vo ta O nokaema kiadamu O navi kasi, eri mati kiolake se, Tala viqomo mea kiada mela, ni vakakukomo.
- 15 Puliama quli maba o kua ko, ni ko amaqea o siapa kale ta rovea kuna ivo: melai o bulo kale azo ko saqora ko quli, koi kio rovea kuna iko ko maba.
- 16 Maba ta talina sala ta o viqo, vaeka tu o viqo.
- 17 Nio Vo ta O amaqeake kala pade kale sea maba madu kasi azo, nio Voko disaipeli madu ke kuimaevake Vo noinio ko kavani ko parbole.
- 18 Nio eri mati kiolake se, Me melai pui me vakakuka kio? Me ta pui meqai niania kama quli maba ko kupekupe kale azo ko amaqea ko, ta pui ko rovea kuna ivo vo;
- 19 Ako pui ko amaqea voko bulo kale, melai siapa kale, ni ko lulue ko navi ko keve nio bulebule ko ta eva.
- 20 Nio eri kiolake Vo, kama quli ko saqora ko maba

ko poro kale azo, koi kio kuna ko ika ko maba.

21 Ako maba ko omele, bulo kale azo inio ko kueva ruqe ama kerukeru, zave, ni takuto, ni vouvae kinio,

22 Kuilo, pazapazailo, lipalipato, sekeseketato, ruqevilu, maulumauluto, aikailo, sarube puto.

23 Kiadama komia ruqe ama quli maba ko bulo kale azo ko saqora ko, koi kio kuna ko iva vo maba.

24 Nio sai kazo inio Vo ta O ta olake Taia ni Saidoni ko sipole, nio O amaqeake kala pade kale, nio Vo ta pui O ka zaria vai nianio Vo; melai Vo ta pui O rovea mutailo.

25 Melai kama reko ta koko simaqu meqora ruqe ama ziolo ko kai onobata, nio ko ta va viqake, nio ko kueke Vo kasi, nio ko va zukaidake Voko kiti kasi;

26 Ko ta Jenitailo ama reko, koko peuru ta Sairopenisa, nio ko ta ko kuimaevake Vo tu O ta ka akoeko ziolo koko sinaqu meqora kasi azo.

27 Melai Jisu ta eri kiolake ko kasi, ke maqino kuleto sea rusu: ako pui uri seko sailao ta ma kovo, ni katiko siele.

28 Nio eri kikolake Vo kasi, Zio Lekasa, melai siele ta tavolo ko vima 'ma kio ko kua rusu ko sailao ko vuruvuru.

29 Nio eri kiolake ko kasi, soa pesio no eva sole tu ola; ziolo ta ko ta ka akoeva noko sinaqu meqora kasi azo.

30 Nio ko baroke ko pade kale ko keake koko sinaqu meqora ko be ta tekuke kobo topi, ni ziolo ko ta ka akoeke.

31 Nio mata sai kazo Taia ni Saidoni ko zavanale, Vo ta O baroke Qalili ama iveré, Dekapolisi keta kale kude.

32 Nio se ta ke borivake kala qiqili ni ube ko voani, nio ke pasevake Vo Jisu tu O vai opoeko O nase vo topi.

33 Nio Jisu ta O odievake vo sea vaki ko ubu tiania zo, nio O seseu o talina ko quiliquili kale O ta va ikake, nio O ta vai supatake, ni O ta va tibaekake o leinio;

- 34 Nio O tadatake au kale, Vo ta voniu-kozato O eke,
nio eri kiolake, Eparata, veuka kio kio so.
- 35 Nio so keru voko talina ta ko ta veukazioke, nio o
leinio ko tairi ta ko ta rupasioke, nio vo ta uria pesio
o taeke.
- 36 Nio O bazuemake se pui me bazutou kala maba
kasi: ako kubo avole O be bazuemake, melai se ta ke
kai eraeraoke.
- 37 Nio se ta aqa aqasiele ke ta eke, nio eri kikelake,
Vo ta kiadama quli ti uri O ika; Vo ta qiqili ala melai
o viqa, ni ube ala melai o pesie kiva.

8

- 1 Koa taku keru inio matuma vaki ta pulia quli ke
kuake, nio Jisu ta O nokaemake O disaipeli madu nio
eri mati kiolake,
- 2 Ana ta A roquema nia vaki, ako zouke naniu ke
luluela Ana ni pulia quli ke kua sole;
- 3 Nio Ana ta Ajoroemou se luapiluapi amu ke navi
ko pade kasi, se ta kuroumamalu ke ta elou keve tona
sole; ako kake ta vana vasi azo inio ke kueva sole.
- 4 Nio Voko disaipeli madu ta eri kikelake Vo kasi,
Lainio noqovou ko sailao inio no niaemou nia vaki,
ako koi ta siqo kale inio sole.
- 5 Nio Vo ta O kuimaemake, Latau bereki kio me
kasi? Nio eri kikelake Sikeura.
- 6 Nio Vo ta eri ma kiolake papumo miduku kale mea
kiada mela; nio Vo ta O pa koake sikeura bereki, nio
O kati petaoke, sai nio O palamukake, nio O katimake
Voko disaipeli madu tu se ke ma puariko sea vaki.
- 7 Ni se kasi ta kama niuniu, nio Vo ta O ma
ruarikake, nio O bazuemake se mata ma puarikomo
ko niuniu sea vaki kasi.
- 8 Nio se ta ke vuata, ni ke ta maqinake: nio ke
padoekake sailao ko mujamujari ta sikeura kariso.
- 9 Ni se ke kuani ta ariku vuro madu; nio sai kazo inio
O soroemake.
- 10 Sainio O ta zazuke vaka topi O disaipeli madu

sase nio ke varerikake Dalimanuta peuru kale.

- 11 Nio ke kuke se Parese madu nio ke taniekake kuimaevo Vo, ke vailika au kale ama mamola ni ke zolizoli evake Vo.
- 12 Nio O auvana kale voniu-kozato O ta eke, nio eri kiolake, Noisole inio ke saevani ta ke vailika mamola? Tuvevo, Ana ta so kiala me kasi, maba puliama mamola Aba katimou se ke saevani erisana.
- 13 Nio O vaemake se, nio mata O ta zazuke vaka topi nio O pakeake ka pake.
- 14 Melai se O disaipeli madu ta ukaka ke ike boriko bereki, ni koa vaka topi ama ta omadeu kena ko kiada.
- 15 Nio Vo ta O bazubazuemake inio, eri ma kiolake, kati vailomo ta ka balauvomo Parese madu ko bazubazu, ni ta ka balauvomo Herodi ko bazubazu.
- 16 Nio ke navio kude ke ta bazubazue kiniake, nio eri kikelake, ako anime ta pui me borika ko bereki sole, koi kio so ka kiola ko.
- 17 Nio O ta ma nianiake Vo Jisu, nio Vo ta eri ma kiolake se, Noisole inio me ta meda bazubazu kinia ni puliama bereki kimela? Me ta pui 'nio meqai niania erisana, ni pui me batapataeka kio? Meko bulo ta zokele inio erisana?
- 18 Vilu sa mela melai pui meqea, kio? ni talina sa mela melai pui me viqa, kio? ni me ta pui meqerukerueka, kio?
- 19 So keru Ana ta A palamuke keru sike bereki sike vuro maba kasi, latau kariso me sopueke sailao ko mujamujari? Nio eri kikelake se, Toni omuqa.
- 20 Ni so keru sikeura bereki keru ariku vuro maba kasi. latau kariso me sopueke sailao ko mujamujari? Nio eri kikelake se, Sikeura.
- 21 Nio Vo ta eri ma kiolake se, Noisole inio me ta pui meqai niania?
- 22 Nio Vo ta O baroke Betesaida; nio se ta ke borivake kala lijo ala maba Vo kasi, nio ke kuimaevake Vo tu O kamavo.
- 23 Nio Vo ta O ta va noqoekake vo lijo ala maba ko

- nase, nio Vo ta O odievake vo peuru ko ketaketa kale azo; nio O ta vai supatake o vilu, nio O vai opoekake O nase, nio Vo ta O kuimaevake kama quli ta nobe kea kio.
- 24 Nio o tadata vo lijo ala maba, nio eri kiolake, Ana ta aqea ko maba melai ore ko talia ko jari.
- 25 Nio mata O vai opoekake O nase o vilu kale, nio o tadativake; nio o ta urikake, nio vo ta uria melo o evake kiadamu.
- 26 Nio Vo ta O soroevake vo o navi ko pade kale, nio eri kiolake, pui no ziovou peuru kale, ni pui no bazuevou kala maba peuru kale ala.
- 27 Nio Jisu ta O ta saqorake ni O disaipeli madu sase Sizaria Pilipai peuru kale; nio O kuimaemake O disaipeli madu taliote eri kiolake se kasi, Lala lalainio Ana la kikela se?
- 28 Nio eri kikelake. Jone Bapitaïso, melai kake ta une, Elaiasi; ni mata kake, ta poropita madu azo kala pado inio.
- 29 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, melai me ta lala lala ta be la kimela me? Nio eri kiolake vo Pita Vo kasi, No ta Karisito Na inio.
- 30 Nio Vo ta O bazuema se ta pui meqai eraeraovou edolomu kasi.
- 31 Nio Vo ta O tanielake bazubazuemo, Voa Maba Ko Meqora ta unotuqu O ta elou. ni kevai kaikuapou sea tanamu ni ielepade kale ama lekasa madu, ni Sikaraibe madu, ni ke vouvaevou, nio zouke, naniu keru nio mata O saevou.
- 32 Nio Vo ta kasavole O mai bazuekake. Nio Pita ta o noquevake, ni o tanielake qoraivo.
- 33 Ako inio Vo ta O mai liliziate O disaipeli madu, nio O tauroevake vo Pita, nio eri kiolake, No ta ola A momo vasi, Setani; ako no ta pui noqai niania Banara ko kama ma kama, melai maba ko kale ama.
- 34 Nio O nokaemake sea vaki ni O disaipeli madu sase, Vo ta eri mati kiolake, Latau maba ke luluelo amu, vo ta o vaeko o navi ko vatolo, tu o boriko o korosi, nio luluelou Ana.
- 35 Ako latau maba ta ke kati vailou ke saevo, se ta ke

mumaekou, melai maba ta pui o kati vailou o saevo
Ana ni Gosipeli o lulue qelou sole, vo inio o kati
vailani.

36 Ako kala maba o neamukou miduku kale ama quli,
melai o mumaekou o navi ko auvana, ta lomaikio uri?

37 Ma lomaikio o kai besiekou voa maba o auvana?

38 Ako ke ta la qurato amu Ana ni A bazubazu, uko
zave ni sini kale ke saevani; vo melai, Maba ko
Meqora quratou se kasi, Vo O saqorou keru O Mama
ko nanaidara kale kude tabu ama mateana sase.

9

1 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, Tuvevo, Ana kialani
me kasi, kake ta ke lojoani koi, ta pui lula ke pa
vouvou, melai ke kelou kuleto Banara ko Toutou
noizatole ko barou.

2 Nio varimujale kio keru Jisu ta O odiemake Pita
ni Jemesi, ni Jone, nio O mati peate kala okate ala
sopu kale ke kiada koi: nio O mati pepeliake seko
vilu kasa.

3 Nio Voko sabosabo ta ko ta va mudamudatake, ni
tapopuma sinou jari ko ta eke; puliala miduku kale
ala maba o rovea tapoiko.

4 Nio qo ta podakake seko vilu kasa Elaiasi ni
Mosese; nio nioqa ta qo vati pesipesitake Vo Jisu.

5 Nio Pita ta eri kiolake Jisu kasi, Lekasa, uriavo
anime ta koi meda elo; ni zarie nela ene tu ne ereko
zouke kakabare; kala ta novo, ni kala to Mosese vo,
ni kala ta Elaiasi vo.

6 Ako vo ta pui o kai niania vo kiolani; ako se ta ke
ta matu vuzeike sole.

7 Nio kama lei ko laumunaemake se: nio kora kale
ama pesio lei kale azo ko mai kuevake, eri kikolake,
Vo inio Anavo Meqora A roquevani; tu ta va viqomo.

8 Nio taukavole, ke lilitake, puliala maba ke veake,
melai Jisu O kiada inio ke navi kasi.

9 Nio se ta ke saqorake sopu kale azo, nio Vo ta O
bazuemake pui me bazutou meqea ko lomaloma, melai
Maba Vo Meqora ove kale azo O zolailou keru inio.

- 1/2
- 10 Nio se ta ke kamike koa bazubazui ke *navi*, nio ke ta kuimae kinia ke *navio* kude, noi nio ove kale azo kio.
 - 11 Nio se ta ke kuimaevake, eri kikelake, noisole inio se Sikaraibe madu ta eri kikela Elaiasi ta kuleto o kue?
 - 12 Nio Vo ta O mati tiorikake se nio O bazuemake, Elaiasi ta tuvevo kuleto o kue, sidopu ikole kiadama quli; ni ke rikiekema ta Maba Vo Meqora ta kubo quli upotuqu ko ivou, ni kevai kaikuapou Vo.
 - 13 Melai Ana ta eri kiala me kasi, Elaiasi ta lulali o kue, nio se ta ke ereka vo kasi ke ka zariako, ke rikiekema jari ama voko.
 - 14 Nio O mai kuke O disaipeli madu, nio Vo ta O meake matuma vaki se sase, ni Sikaraibe madu ke be kuimaema ke se.
 - 15 Nio ke veake Vo sea kiadamu, ni se ta aqa aqasiele kevai eke, ni kevai rereke Vo kasi nio ke va zukaidake Vo.
 - 16 Nio Vo ta O kuimaemake se Sikaraibe madu, Lomaikio me mati kuimaeka se?
 - 17 Nio omadeu maba sea vaki kale ala o vati tiorikake nio eri kiolake, Lekasa, ana ta a vati kueva no kasi anavo lasive meqora, ube ama ziolo ko vai onobatani;
 - 18 Ni ko vai baroa keru, ni ko vipuliva vo; ni ko ruakaruaka eva; ni o roinaroinae o taka, ni viqeviqe ko iva; nio ana ta so kiala noko disaipeli madu kasi tu ke ta va akoeko; melai se ta pui ke kai rovea.
 - 19 Nio O vati tiorikake Vo Jisu, nio eri kiolake, me ta puliama oqu sa mela, noitiniavole nio Adaremélou me? tu vati kuemo Ana kasi.
 - 20 Nio ke vati olake Vo kasi; nio O veake vo; so keru inio ko vipulivake ko ziolo; ni o ta piake miduku kale, ni ko niuqelivake ni ko ruakaruaka evake.
 - 21 Nio O kuimaevake vovo mama, Nio keru inio ko vai baroi vo? Nio eri kiolake, Salua kala keru.
 - 22 Ni kubo taku ti ko namuva uza kale, ni ju kale tu ko vouvaevo kikola; melai No ta No roveovou ereko kama quli vo kasi, tu roque nela ene ni tauve nela ene.
 - 23 Nio eri kiolake Vo Jisu, no ta tuvevo no ikou, kiadama quli o kai roveovou ereko maba ta tuvevo o ikani.

- 24 Nio taukavole rusu vo mama zialole eri kiolake, Lekasa, ana ta tuvevo a ika; ni tauvela anako pui tuveano.
- 25 Nio Jisu ta O meake rerikiniole ke padoeva kiadamu, nio O rikaekake koa ruqe ama ziolo, eri ka kiolake, no ube ni qiqili ala ziolo na, Ana ta bazuena no ta va akoi vo kasi azo, ni pui mata no vai amageovou vo.
- 26 Nio ziolo ta ko ta karakararauta, ni ko matu vipulivake, nio ko ta va akoiva vo kasi azo; nio vo ta ke vouvani jari o ta eke, ni kake ta o ta vouva kikelake.
- 27 Melai Jisu O ta va noquekake o nase, ni o zolaevake; nio vo ta o ta zolaike.
- 28 Nio Jisu ta O amageoke pade kale, nio O disaipeli madu ke kuimaevake moizavole Vo, noisole inio ene ta pui neba kai roveovi ta va akoeko voko ziolo?
- 29 Nio Vo ta eri mati kiolake se, eri jari ta pui ko rovea akoeko melai vararaito ni tabuito kude ko kiada.
- 30 Nio ke ta olake se, nio ke alokatake Qalili; melai Vo ta pui O ka zaria maba vai nianio vo.
- 31 Nio Vo ta O bazubazuemake O disaipeli madu nio eri mati kiolake, Maba Vo Meqora katimou maba madu ko nase kale, nio ke vouvaevou Vo; nio ke vouvaevoakoi zazo zouke naniu kale, ta mata O saevou vo.
- 32 Melai se ta pui ke vakakukake koa bazubazu, nio ke ta va panaoke kuimaevo.
- 33 Nio O kueke Kepaniami; nio pade kale O be ta eke, nio O kuimaemake, Lomaikio taliole keve tona meqai kuimaekinia ko me navio kude?
- 34 Melai se ta pui ke kunuba; ako taliole keve tona se ta ke kuimaekiniake navio kude sole, Lalainio esa lekasa anime azo.
- 35 Nio Vo ta O ta papuke, nio O nokaemake sea toni omuqa, nio eri mati kiolake, maba ta O ka zariani kuleto elo, vo inio kiadamu ko tova vasi ala, ni kiadamu vo nabulu.
- 36 Nio Vo ta O pa borivake omadeu rusu, nio o ivivake

- 1/29
- seko tanama kale; nio Vo ta O borivake O nase kale keru Vo ta eri mati kiolake.
- 37 Maba ta roquevou nea rusu jari ala, A ni kale, vo inio o roquelo ala Ana: ni maba ta roquelou Ana, pui roquelou Ana, melai Vo O soroeleni Ana.
- 38 Nio Jone ta eri kiolake Vo kasi, Lekasa, ene ta ne vea kala maba o akoeka ko ziolo Noko Ni kale, ni vo ta pui o lulue melani anime, nio ene ta ne riqaeva vo ako vo ta pui o lulue melani anime sole.
- 39 Melai Jisu ta eri kiolake, Pui kaitivo; ako puliala maba o ereka Anako aqasiele ama iruruputo Anako Ni kale, rovea utu pesio Ana kasi.
- 41 Ako maba ta o katinou ju ka tinu Anako Ni kale, zomano ala anime.
- 41 Ako maba ta o katinou ju ka tinu Anako Ni kale, ako no ta Karisito kale ala na sole, tuvevo Ana kialani no kasi, no ta pui noba roveovou mumaeko noko tabara.
- 42 Ni maba ta o kaitivou omadeu rusu nei jari ala lai oqu Ana, uriavo tu ta va titiekomo ko lado o qonaqona kale ni namuvomo ivere kale.
- 43 Melai noko nase ko pinou ruqeakoi, ta kobueka; ako uriavo no ta amaqe qopunase ala na seavo kale, melai omuqa nase sasa ola heli, vou pide ama uza kale;
- 44 Sainio seko sivi pui ko ta ma vouva koi, ni uza ta vou pide ama.
- 45 Melai noko kiti ko pinou ruqeakoi, ta kobueka; ako uriavo no ta amaqe qopukiti ala na saevo kale, melai omuqa kiti sase namuna heli kale, vou pide ama uza kale:
- 46 Sainio seko sivi pui ko ta ma vouva koi, ni uza ta vou pide ama.
- 47 Melai noko vilu ko pinou ruqeakoi, ta pikeka; ako uriavo no ta amaqe Banara ko Toutou kale omadeu rana vilu sase, melai omuqa vilu sase namuna heli kale ama uza.
- 48 Sainio seko sivi pui ko ta ma vouva koi, ni uza ta vou pide ama.
- 49 Ako kiadama maba ta soloti ke kai elou uza kale, ni kiadama siqato ta soloti ko elou soloti kale.

1/30
50 Soloti kio uri, melai soloti ta ko mumae ko roquroqu lomaikio roquroqu meqai ikou ko? Neamukomo me navi ko soloti, nio me bulemu ovou.

10

- 1 Nio Vo ta O zolaike sai kazo, nio O baroke Judia ketale Jodani ko karana vasi; nio kiadamu kevai padoike mata Vo kasi; nio mata O bazubazuemake lula jari.
- 2 Nio Parese madu ke kuke Vo kasi, nio ke kuimaevake, Uriavo ikio ako maba ta o vaekou o sinaqu kio? ni ke zolizolievake.
- 3 Nio Vo ta O mati tiorikake nio eri kiolake se kasi, Lomaikio Mosese o melai bazuekema me?
- 4 Nio eri kikelake ta Mosese ta o zarieke o rikieke vaekinio ko pepa nio o vaeke ko.
- 5 Nio Jisu ta O mati tiorikake nio eri kiolake se kasi, Ako meko bulo ta zokele, sole inio o mela rikieke komia bazubazu.
- 6 Melai Banara ta O tanieke ereke keru Vo ta O ereke lasive ni sinaqu anioqa.
- 7 Ako uriavo maba ta o vaeko o mama ni niania, nio o kativaila o reko;
- 8 Nio nioqa ta omadeu tupu qo elou, ako nioqa ta pui omuqa, melai omadeu tupu.
- 9 Ako Banara ta O padoeke, puliala maba o pa lulunikou.
- 10 Nio pade kale ke kuimaevake mata koa bazubazu Voko disaipeli madu.
- 11 Nio Vo ta eri mati kiolake, Maba ta o vaekou o navi ko reko ni o raekou edoloma, vo ta o zavemuka inio ko.
- 12 Ni reko ta ko vaevou ko navi vo lasive, ni ko raevou edolola, ko ta ko ta zavemata inio.
- 13 Nioke mati kuke se sasa rusu Vo kasi nio Vo ta O tibaemake; nio Voko disaipeli madu ta ke riqae make se ke mati kuevani.
- 14 Melai Jisu O meake se, nio Vo ta O mai matu

korakoraike, nio eri ma kiolake, vaeka, tu ke ta kilo Ana kasi, tu pui kaitimo se, ako se jari amu inio Banara ko Toutou.

15 Tuvevo, Ana ta so kiala, maba ta o lupaovani maizomano Banara ko Toutou ta silo ama rusu jari, pui o pa roveovou amaqeo sei.

16 Nio Vo ta O borimake O boribori kale, ni O mai sakekake O nase ni mauru O imake se.

17 Ni Vo ta O be ta tali akoi keve tona, kala rusu o rereke Vo kasi, nio o zukaidake Vo kasi, ni o kuimaeva Vo, Uri ala Lekasa, lomaikio ana a erekou nio aqovou ko qulepa ko noqola kama saevo?

18 Nio Jisu ta eri kiolake vo kasi, Noisole inio no ta noqasela Ana uri ala La? Puliala inio uri ala, melai omadeu, Vo, Banara.

19 No ta noqai niania Toni Bazubazu kio, Pui zavemato, Pui vouvaemo, Pui kuilo, Pui lipalipato, Pui viluloqu, ni rauraeka noko mama ni niania.

20 Nio vo ta o vati tiorikake, nio eri kiolake Vo kasi, Lekasa, kiadama komi quli ana ta a neamuke salua kala la keru.

21 Nio Jisu ta O toiritoirivake vo, nio O roquevake, nio eri kiolake vo kasi, Omadeu quli no ta pui noqoa; ola tu pakai tatabaraovi kiadama noko lomaloma, ni katima ozaoza kamu, nio no ta noqovou au kale ama batiro; tu kua koi tu borika noko korosi, ni luluela Ana.

22 Nio duki ko ivake koa bazubazu, ni upotuqu elo le o be ta olake; ako vo ta kubo lomaloma sala sole.

23 Nio Jisu ta O ma lilitake, nio eri kiolake Voko disaipeli madu kasi, matuma tapata kio, se batiro amu amaqeo Banara ko Toutou kale!

24 Nio disaipeli madu ta aqasiele ke ta eke Voko bazubazu. Melai Jisu ta mata eri kiolake se kasi, Lolo poso, matuma tapata kio, ke kai oquani ke batiro kai amaqeo Banara ko Toutou kale.

25 Pui matuma tapata ikio ako kameli ta suku nila ko vilu kale, melai matuma tapata batiro ala maba amaqeo Banara ko Toutou kale.

26 Nio se ta aqa aqasiele ke ta eke, eri kikelake ke

navio kude, ta lala inio o kai roveovou pakie ko?

27 Nio Jisu ta O meake se, eri mati kiolake, Maba vasiavole ta pui ko rovea, melai pui so, Banara vasiavole; ako Banara vasiavole ta kiadama quli ta ko rovea.

28 Nio Pita ta o taniekake eri kio Vo kasi, Koe! ene ta ne vaeka kiadama quli, nio ne luluena No.

29 Nio Jisu ta O vati tiorikake nio eri ma kiolake se, Tuvevo Ana kialani me kasi, Puliala maba nio o vaeke o pade, ni o kaka poso, ni o saqi poso, ni o mama, ni o niania, ni o reko, ni o meqora poso, ni o miduku poso tu o lulueqelo Ana, ni Anako Gosipeli sole.

30 Melai vo ta o kovou erisana paizana pade, ni kaka poso, ni saqi poso, ni niania poso, ni meqora poso, ni miduku poso niumaniumato sase; ni mainio ko kilo ama peuru o kovou qulepa ko noqola kama saevo.

31 Melai se kuleto amu ta tova ke ta elou, ni tova 'mu inio kuleto ke ta elou.

32 Nio se ta ke olake Jerusalema keve tona; nio Jisu ta seko toqo kasa; ni se ta aqasiele ke vai eke; ni se ke luluevani Vo, se ta ke ta va nake. Nio Vo ta mata O odiema sea toni omuqa madu, ni taniekake mai bazueko ko ivoavo kama quli,

33 Eri kiolake, anime ta me peatu Jerusalema; ni Maba Vo Meqora ke katimou jelepade kale ama lekasa madu kasi, ni Sikaraibe madu kasi; ni ke kasekou Vokou, ni ke katimou Vo Jenitaili amu kasi.

34 Ni se ta kevai balebaleitou, ni ke pazovou, ni kevai supatou, ni ke vouvaevou; nio zouke naniu keru nie mata O saevo.

35 Nio Zebedi ko meqora kidi, Jemese ni Jone, qo kuevake Vo kasi, eri kiqolake, Lekasa eqe ta qe ka zaria no iqela eqe kiquelani eqe qe ka zariani.

36 Nio eri ka kiolake nioqa, Loma quli kio qe ka zaria Ana Aqela ereko ama qe kasi?

37 Nio eri vati kiqolake Vo, Zarie qela eqe tu qe papu, kala ta Noko palo rana, ni kala ta Noko made rana, Noko nanaidara kale.

38 Melai Jisu ta eri ka kiolake nioqa, qe ta pui qe pata pataeka qelai kuimaeka ko Ana; qe ta qe rovea nozuto Ana Aqai nozuta ko tinu kale? Ni qe ta

- 1/33
- bapitaiso qe eua *Ana* bapitaiso Aqai eua ko?
- 39 Nio eri kiolake nioqa, Ege ta qe roveovou. Nio Jisu ta eri kiolake nioqa kasi, Tuvevo, qe ta qe nozueka *Ana* Aqai nozuta ko tinu kale; ni bapitaiso qe eua *Ana* bapitaiso Aqai eua ko.
- 40 Melai papu *Anako* palo rana, ni *Anako* made rana ko ta pui *Anako* ikio katiqelo ko; melai ko samu o ma inainaekani nio o katimou.
- 41 Nio ke viqake sea toni madu se ta ke taniekake kai korakorailo Jemese ni Jone.
- 42 Melai Jisu ta O nokaemake se, nio eri mati kiolake, Me ta meqai niania Jenitailo lekasa ke evani ta nabulu ke ika ke maba; ni seko lekasa madu ta ereka ke vato ke ka zariako.
- 43 Melai me ta pui so; melai maba ta o rauravani me navi kale ala, vo inio mevo nabulu o elou.
- 44 Ni me navi kale ala o ka zariovou kuleto, vo inio kiada kiadamu vo nabulu o elou.
- 45 Ako tuvevo ikio eri Maba Vo Meqora ta pui O kueva mabaku ikole maba, melai nabulu elole, ni katimou Voko saevo tu tatabaraekou kubo maba.
- 46 Nio Jeriko ke kuele se, nio Vo ta O saqora Jeriko azo O disaipeli madu sase ni matu kubo maba sase, leqa kala Batemiasi, Timeasi vo meqora, keve tona o be ta papuke pasepasetole.
- 47 Nio o ta va viqake Vo Nazareti ala Jisu, ti vo ta o be taniekake nio nokao, ni eri kiolake, Jisu, Devita vo meqora *na*, tauvela *ana*.
- 48 Nio kubo maba ke bazuevake pui tibaraputo; melai vo ta matuvole o ta nokaoke, Devita vo meqora *na*, tauvela *ana*.
- 49 Nio Jisu ta O lojoke nio bazuemake nokaevomo vo. Nio se ta ke nokaeva leqa kala maba, eri kikelake vo kasi, pui duki elo, tu zolai; Vo ta O nokaena sole.
- 50 Nio vo ta o ivikake o sabosabo, o zolaike, ni o kuele Jisu kasi.
- 51 Nio Jisu ta eri vati kiolake vo, Lomaiko *Ana* erekou no kasi? Nio eri kiolake vo leqa kala maba, Lekasa, *ana* ta aqa zaria rorakelo.
- 52 Nio Jisu ta eri vati kiolake vo, ola noqeve tona; noko lai oqu ta ko saqasaqaena *no*. So keru nio roraokeake vo, nio luluevake vo Jisu keve tona.

1/34

11

- 1 Nio se ta ke kuele Jerusalema ko sipole, Betipezi nio Beteni uki Olive sopu kale, so keru inio Vo ta O soroekake omuqa O disaipeli kidi,
- 2 Nio eri kati kiolake nioqa, ola ko uki vasi ama peuru kale; ni qe amaqeovou keru sai, nio qe velou ke titievani koliti, puliama maba o vai papu vo ala; qe rupasivou vo, ni qe odievou vo.
- 3 Nio kala maba eri qelati kiovou qe, Noisole nio so qe ika? nio qe ta eri kiqevou Banara O ka zaria sole; nio taukavole o qe lati soroekou koi.
- 4 Nio nioqa ta qo olake, nio qo veake vo koliti ventu ko papara ke titieve, keve paquania kale ama peuru kale; nio qo rupasivake.
- 5 Nio kake ke be ta lojoa sai zama peuru kale, nio se kale ala kala pado nio eri ka kiolake nioqa, Noisole nio qe rupasiva vo koliti?
- 6 Nio eri kiqolake se kasi, omadeuvo Jisu kati kiovevo kiqolake, nio ke ka zariakake nioqa.
- 7 Nio nioqa ta qo vati ola koliti Jisu kasi, ni qo ivikake qo sabosabo vo topi, nio Jisu ta o vai papuke vo topi.
- 8 Ni se kubo madu ke saluekake seko sabosabo keve tona; ni kake ta ore ko kata ke kobuekake, ni ke saluekake keve tona.
- 9 Nio kake ta Voko kuleto vasi, ni kake ta Voko tova vasi, ziaraoale, eri kikelake, Hosana; Vo ta uri ala O kuevani Banara ko Ni kale ala;
- 10 Devita animevo mama vo Toutou ta uri ala O kuevani Banara ko Ni kale ala; Hosana raura kale ala.
- 11 Ni Jisu ta O baroa Jerusalema nio O amaqeake jelepade kale; ni Vo ta O keake kiadama quli, nio raisiraisi ko ta eke, nio O ta olake sea toni omuqa sase Beteni peuru kale.
- 12 Nio lea kio keru, Beteni azo ke ola koi, Vo ta O ta luapake.
- 13 Nio Vo ta keake vana vasi omadeu ore figi, Vo O kai olake tu ko epa ta kelole; nio O kai baroke, nio

- lekona ko kiada kio O keake; ako pui figi ko taku keru sole.
- 14 Nio Jisu ta eri ka kiolake, puliala maba o ta na kuovou noko epa vairutu azo. Nio Voko disaipeli madu ta ke be viqake.
- 15 Nio mata se ta ke kueke Jerusalema, nio Jisu ta amaqeake jelepade kale, nio O taniekake rerimo se ke tatabaraekiniani jelepade ko poro kale, ni takula ke besiekani ko tevolo O ta ma bekolikake, ni seko papupapu ovakurou ke kai tatabaraekiniani;
- 16 Ni pui O ma zaria maba ta boriko o lomaloma jelepade kale azo.
- 17 Nio Vo ta O bazubazuemake nio eri ma kiolake se, Ta pui ke pa rikieke kio, Anako pade ta peuru ma peuru kale amu ke kai nokae vararaito ko pade ikio? Melai me ta kuilokuilo amu ko pade jari me ika.
- 18 Nio sikaraibe madu ni siama madu ke ta va viqake, nio noniakoi nio me vouvaevou Vo kikelake, melai ke ta va navake Vo, ako kiada kiadamu ti aqasiele ke ta vai eke Voko bazubazu sole.
- 19 Nio raisiraisi ko ta eke nio O ta olake koa matu peuru kale azo.
- 20 Nio vikale, ke alokata, nio ke veake voa ore figi o ta tabare raki kasi azo ni o ta vouke.
- 21 Nio o pa kerukeru ta ke vo Pita nio eri kiolake Vo kasi, Lekasa, pa ti vea voa ore figi vo no no vati levezalani o ta kajaova.
- 22 Nio Jisu ta O vati tiorikake eri mati kiolake se, Vai oqui Vo Banara.
- 23 Tuvevo Ana kialani me kasi, maba ta eri ka kiovou ko sopu, vatute ni ivere kale piave; ni vo ta pui niuniala o pa elou o bulo kale, melai o neamukou kiadama quli Ana vati kialani ko kilo ama, voinio o kovou kiadama quli O kaseko ama.
- 24 Ako Ana ta so kiala me kasi kiadama quli meqa zariako me vararaitou keru, tuvevo ikomo nio me roveovou kovo.
- 25 Nio lojole me vararaitou keru, me ta meqorakorailou kala maba kasi, loloevo mo; ako mevo Mama inevoana au kale o melai roveovou loloe melo.

- 26 Melai me ta pui loloovou, mevo Mama inevoana au kale melai pui o pa melai loloelou me.
- 27 Nio mata ke vaitake Jerusalema, nio Vo ta O taliake jelepade ko poro kale, jelepade kale ama lekasa madu ni Sikaraibe madu, ni kake tanamu, ke kueke Vo kasi,
- 28 Nio eri vati kikelake, Lala ko vatolo kale nio no ereka komia lomalomama? Ni lala inio o kati na komia vatolo inio no ereka komia lomalomama?
- 29 Nio Jisu ta O mati tiorikake nio eri kiolake se kasi, Ana melai Aquimae melou me omadeu pado quli, kuimae kinio, ni me lati tiorikou Ana, nio Ana ta A bazue melou me lala ko vatolo kale inio Ana A ereka komia lomalomama.
- 30 Jone ko bapitaiso, ta au kale azo kio, ma maba kasi azo? Lati tioriko mo Ana.
- 31 Nio se ta ke ta kuimae kiniake ke navio kude, nio eri kikelake, ako anime ta au kale azo kimevou; ta Vo ta eri kiovou noisole inio pui tuvevo me iva Vo?
- 32 Melai anime ta eri kimevou, maba kasi azo; melai ke ta ma nake maba madu; ako kiada kiadamu ta kaseva vo ta tuvetuve ala poropita.
- 33 Nio se ta eri kikelake Jisu kasi, Ene ta pui ne rovea kaseko. Nio Jisu ta eri kiolake se kasi, Ana melai pui aba bazue melou lala ko vatolo kale nio Ana A ereka komia lomalomama.

12

- 1 Nio Vo ta O taniekake bazue mo se parabole kude. Omadeu maba vaini ko likoliko o papako akoi, ni qara o kati levoekake, nio vaini ko ju ko soqili o ka erekake, ni kala lovelove o erevake, nio bazuemake kama maba madu ke kati vailo nio vo ta o ta olake vana ma peuru kale.
- 2 Nio ko taku keru, vo ta o soroeva vovo nabulu se kasi, tu vaini ko epa kovole se kasi azo.
- 3 Nio ke noqo evake vo, ni ke lukoluko evake, ni ke rerivake vo o nasepado atc.

- 4 Nio mata kala nabulu o soroevake se kasi; nio vo ta ke taiva lado kale, nio ke ta va vokeka o lezu, ni duki elole ke rerivake.
- 5 Nio mata o soroevake kala pado; nio vo ta ke vouvaevake, ni mata kake; kake ta ke lukolukoema ni kake ta ke vouvaema.
- 6 Melai vo ta omadeu pado meqora o matu roque vani, ni vo ta tovatova o soroevake vo se kasi, eri kiolake, se ta esa ke rauraiyou a meqora.
- 7 Melai se ta eri kikelake navio kude, Nei nio vovo meqora; aria tu anime ta me vouvaevo, ni komia likoliko ta animeko.
- 8 Nio se ta ke noqoevake, nio ke vouvaevake, nio ke rajarajaevake vaini-likoliko kale azo.
- 9 Noinio o kalou koa vaini-likoliko sala lekasa? Vo ta o kilou nio o vouvaemou sea maba madu, nio edoloma maba madu o katimou koa vaini-likoliko.
- 10 Ni me ta pui me atae komia Tabu ama Bazubazu; SE PADE KE EREKANI TA KE TA KA LUPAOVAKO LADO. ERISANA TA KULETO ALA JUJULI SUPA KALE.
- 11 KOMI KIO BANARA KO IRURUPUTO NI AQASIELE ME QAI EVA ANIME KO VILU KASA.
- 12 Nio se ta ke ka zariake vovo, melai ke ta ma nake maba madu; ako se ta ke kai nianiake koa bazubazu parabole kude o ereka o mai vabalikake; nio ke vaevake, nio ke ta olake.
- 13 Nio se ta kake Parese madu ni Herodiamu ke soroema Vo kasi, ke kai zaria Vo sarueko o pesio sole.
- 14 Nio se ta ke vai kueva keru, se ta eri kikelake Vo kasi, Lekasa, ene ta ne nai niania No ta tuvetuve ala na, ni No ta pui No nava maba kasi, ni pui noda panaovani na ko maba, melai tuvevo avole Noqaseka Banara ko keve; Uriavo kio kativo Siza kama takula, ma pui uri?
- 15 Ene ta neqativou, ma pui neqativou kio? Melai Jisu o mai niania seko vimazioputo, nio eri ma kiolake se, Noisole inio me zolizoliela Ana? katilomo kala peni, tu Aqelo.

- 16 Nio ke kativake. Nio eri mati kiolake se, lala ko loilo ni lala ko riki kio komi topi? Nio eri kikelake Vo kasi, Siza ko.
- 17 Nio Jisu ta eri mati kiolake se, Sole kativomo Siza, Siza ko lomaloma, ni Banara kasi ta Banara ko lomaloma. Nio se ta aqasiele ke ta eke.
- 18 Nio Sadiusi madu, ke kueke Vo kasi, pui tova saevo meba elou kikelani, nio ke kuimaevake Vo, nio eri kikelake,
- 19 Lekasa, Mosese ta o rikiekema ene kasi, kala maba o visi o vovou, ni voko sinaqu ta o vaekou, ni o vaekou puliama meqora sama, vovo kaka o raekou o visi ko naboko, tu o va varieko sisusisuna o visi ko.
- 20 Ni kake Sikeura tamania madu, nio kaka kala o ta boura ko sinaqu nio vo ta o ta vouva ni puliama sisusisuna o vaeka.
- 21 Nio ko tova la o ta va borika ko, ni o ta vouke vo, ni vo melai puliama sisusisuna o vaeka; ni vo zouke ala melai so.
- 22 Ni sea sikeura madu ti ke raeka muli ko ni puliama sisusisu ke vaeka, seko tova nio koa reko ko ta vouva.
- 23 Tova saevo ke elou keru se ta lala ko reko ta ko be elou? ako ta ko ta sea sikeura ko sinaqu sole.
- 24 Nio o mati tiorikake Vo Jisu, nio eri kiolake se kasi, me ta pui mejarueka kio, ako pui meqai niania Tabu ama Bazubazu ni Banara ko pizato, kio?
- 25 Ako ke vouva koi zazo, tova saevo ke elou se ta pui ke pa rorotou, ni pui ke pa katikiniou rorotole; melai se ta au kale ama mateana jari.
- 26 Ako ni ke vouvani seko tova saevo ko, me ta pui me atae Mosese ko buka noinio kiove Vo Banara O pesiovi ta buruburu kale, Banara ta eri kiove, Ana ta Ebarahami Vo Banara lala, ni Aisake Vo Banara lala, ni Jekobi vo Banara lala?
- 27 Vo ta pui ke vouvani Vo Banara inio, melai saevomu Vo Banara; sole, me ta me matu sarueka inio.
- 28 Nio kala Sikaraibe o kueke, nio o ta ma viqake seko kuimaekinio ke navi o kude, nio o kai niania Jisu ta

- uria mati tioriko o eke se, nio o kuimaevake, noni ala Tabu ala Bazubazu inio kuleto ala?
- 29 Nio Jisu O vati tiorikake vo, Kuleto ama Tabu ama Bazubazu ta komi, ke Izireli tala viqe; Banara, animevo Banara, omadeu Banara tivoine.
- 30 Ni no ta roquevou Banara, novo Banara, kiadama noko bulo kale, ni kiadama noko auvana kale, ni kiadama noko kerukeru kale, ni kiadama noko pizato kale; koi kio kuleto ama Tabu ama Bazubazu.
- 31 Ni ko tova 'la ta omadeuvo jari nio, komi, no ta no roquevou novo maba no navi jari. Puliamu Tabu ama Bazubazu ko ta ka qulepa nioqi.
- 32 Nio eri kiolake vo Sikaraibe Vo kasi, Uri, Lekasa, tuvevo No kinolani; ako omadeu Banara tivoineni; ni puliala edolola, melai Vo O kiada.
- 33 Ni roquevo kiadama bulo kale, ni kiadama kerukeru kale, ni kiadama auvana kale, ni kiadama pizato kale, ni roqueko maba o navi jari, komi ta ko qulepa, melai kiadama siqato ta pui.
- 34 Nio Jisu ta O veake voko pesipesi ta uri ama, nio eri vati kiolake vo, No ta pui vana Banara ko Toutou kale. Ni so keru azo inio puliala maba o kuimaevake Vo mata kama kuimaekinio.
- 35 Nio Jisu O bazubazuema jelepade poro kale, nio eri kiolake, Noisole inio eri kikela se Sikaraibe madu, Karisito ta Devita vo Meqora inio?
- 36 Ako Devita o navi inio eri kiolake, Tabu ama Auvana kale, Jihova ta O pesiovi anavo Banara kasi, papi a palo rana, tu noko kana madu ta anako kiti teqoteqo a imou.
- 37 O navi Devita inio o vai nokeaeka Banara; noisole inio Vo ta vovo meqora O eva? Ni utube maba madu ke va zoleiva ta va viqe Vo.
- 38 Nio Vo ta eri kiolake se kasi, Voko bazubazu kale, ta ma balauvomo Sikaraibe madu, rosi ama sabosabo ke ka zariani kiako, ni viluloqu ke ka eva aikaimo zukaidole ke tatabaraova koi poso.
- 39 Ni viluloqu ke ka eva uri ama papupapu jelepade poro kale ama, ni okate ama lose poso sailao ke kuakoi.
- 40 Ni se ta ke ta ka kuilika naboko madu ko pade poso,

ni ke kai lipalipaita koa rosi ama vararaito; ako se ta ke kovou matuma sudai kama quli.

41 Nio Jisu ta O papuke takula ko esiesi ko ijatinia, ni Vo ta O meake takula ko esiesi kale ke vaekake ko takula; ni kake batiro amu ta kubo ke vaekake.

42 Nio ko kuke kama ozaozakama naboko, ni ko ta ko teamukake omuqa silo ama takula, ko padoelo ta omadeu padeni jari.

43 Nio O nokaemake O disaipeli madu, nio eri mati kiolake se Tuvevo Ana kialani me kasi, komia ozaozakama naboko ta nia kiadamu azo ta koi kio kubo ko teamuka ko takula esiesi kale.

44 Ako se ta ke batiro sase ama ikio ke teamuka, melai ko ta ko teamuka koa kiadama, ako ko kai loiva ko koa kiada kiadama.

13

1 Nio Vo ta O saqorake jelepade kale azo, ni kala pado vovo disaipeli ta eri kiolake Vo kasi, Lekasa, keatini, noni ama komia lado poso ni komia pade poso!

2 Nio Jisu O vati tiarikake, nio eri kiolake vo kasi, No ta noqea komia matuma pade poso? Melai puliama lado ko topi ko topi ko pa elou, melai ko ta talu ziovou.

3 Nio Vo ta O be ta papuke Olive sopu kale jelepade kale vasia rana, so keru inio Pita ni Jemese ni Jone, ni Aduru, ke kuimaevake Vo moizavole,

4 Bazue nela, noi keru inio noinio ko kaloavo komia lomaloma? ni lomaikio ko mamola koa lomaloma noinio ko kaloavo?

5 Nio Jisu ta O mati tiarikake, ni O tanielake eri kio, Balauvomo, ke sarue melo kale odie melo sole.

6 Ako kubo madu ke kuevani A ni kale, Ana ta Karisito lala inio kikela; tu ke sarue melo kale odie melo.

7 Ni me ta me viqou keru ko vouvaekinio ni vouvaekinio ko bazu, me ta upotuqu me ekale; ako

- koa lomaloma ko kaloavo; melai ko paka ta pui inio ko ta baroa.
- 8 Ako peuru kale amu ta ke pazokiniou peuru kale amu, ni se toutou kale amu ta ke pazokiniou ke toutou kale amu; ni peuru ma peuru kale ta nunu ko ta elou, ni nione ni upotuqu ke ta elou, koi kio upotuqu ko tanio.
- 9 Melai vailomo me navi; ako se ta ke me lati ziovou titizikiniou kale; ni jelepade poso kale ni me inio ke pazomeloa mela; ni me inio ke odie melou qavuna madu kasi ni lekasa madu kasi, Ana kasi me evani mela sole, tu ke kaseko ke navi ko sarueko.
- 10 Nio Gosipeli ta kuleto peuru ma peuru kale bazuekou.
- 11 Melai ke odie melou ni raekoraeko ke mela elou keru, ni me ta pui kerukeru eko me kimevo avo kuleto, ni pui ka jijiro me kimevo avo; melai ko kati melo ama, so keru koi kio me qasekou; ako pui me inio meba pesiovou, melai Tabu ama Auvana ikio.
- 12 Ni kaka kala ta raekoraeko ova elou o visi tu vouvaevole, ni mama kala melai so o meqora kasi ni ke meqora poso ta raekoraeko ke ma elou ke mama ni niania madu, ako tu ke vouvae mo.
- 13 Kiada kiadamu azo ta me inio ke bazakavo ke imelou ako Anako Ni kale A mela sole; melai o pizato ala ko pakale o barolou keru, vo inio o pakiovou.
- 14 Melai me ta meqelou keru ivulu akoi vuavuala kale, Daniela poropita o kasekema, ke loja ta pui ke zae kale, (maba ta o atae ko ala ta o vaeka tu o vakakuko), vaeka tu ke ta soqoilo Judiamu soppu kale.
- 15 Ni pade ko kabu kale ala ta pui o saqorou pade kale, ni pui o amaqeovou sai, o boriko kale kama quli voko pade kale azo sole.
- 16 Ni o Kiaro kale ala ta pui o vaitou kovole o sabosabo.
- 17 Melai se molu amu ta upotuqu ke ta eva ni se susu samu koa naniu keru!
- 18 Ni vararaito mo ni mejoqoilou keru ta pui sanusanu kale.
- 19 Ako koa naniu kale upotuqu ke ta elou, puliama

taku komi jari ama, Banara O tanieke keru ereko miduku ni ko baroa erisana, melai pui mata so ko pa kalou.

20 Melai Banara ta puju O ika koa naniu so tea puliama maba ko pa pakio, melai O navi ko maba madu pitoemani, sole inio Vo ta puju O ika koa naniu.

21 Nio so keru inio kala maba eri kiovou ta me kasi, Ne inio Vo Karisito; ma, une inio Vo; tuvevo medava iko kale.

22 Ako ke ka ututitiopotani ko Karisito, ni ke ka ututitiopotani ko poropita ke barolou, ni se ta ke kasekou mamola ni aqasiele ama quli tu ke sarue melou se ke O navi Banara ko maba mela, ke be roveovou ta.

23 Melai ta ma vailomo; ako Ana ta A bazue mela kuleto kiada kiadama quli.

24 Melai koa naniu upotuqu ama ko tova, naniu ta kutumana ko ta elou, ni kaboso ta pui ko pa talolou,

25 Au kale ama suti ta ko ta pialou, ni au kale ama pizato ta ko vezokatou.

26 Nio so keru inio ke velou Maba Vo Meqora O kilou lei kale kude bokero ama ni nanaidara kale kude.

27 Nio so keru Vo ta O soroemou O mateana madu, tu ko padoemou O navi ko maba mela ariku ururu kale azo, miduku ko paka kale azo, ni au ko paka kale azo.

28 Erisana luluekomo ore figi ko parabole; ko kata ta ko ta vezupa, nio ko ta burumua ko lekona, me ta meqai niania supaso ta sipole.

29 Ako me melai so inio meqelou komia lomaloma ko barou keru, me vakakukou Vo ta sipole inio, melai veutu tona.

30 Tuvevo Ana me lati kialani me kasi, komia saevo kale ke saevani ta pui ke pa ruvurou, melai ko kaloavo kiadama komia lomaloma.

31 Au ni miduku ta ko ta ruvurou, melai Anako bazubazu ta pui ko pa ruvurou.

32 Melai koa naniu ni koa aoa keru puliala maba o kai niania, maba pui, au kale ama mateana melai pui, O Meqora melai pui, melai Mama O kiada.

- 1/4
- 33 Balauvomo, vailomo ni vararaitomo; ako me ta pui meqai niania koa taku sole.
- 34 Ako Maba Vo Meqora ta omadeuvo kala maba o taliani vana vasi jari, o vaeka o pade, ni o katima o nabulu madu voko vatolo, ni kiadama maba o katima iruruputo, ni o bazueva kala o nabulu kati vaile.
- 35 Me melai kati vailomo, ako me ta pui meqai niania pade sala lekasa o kilou keru, raisiraisi, ma iputiania, ma kokorako ko kelaovou keru, ma vikale.
- 36 Melai O vuze melou, O kilouta Vo, O mela lelou me meda marona.
- 37 Ako A me lai bazueka ko ikio, koi kio A mai bazueka kiadamu, Kati vailomo.

14

- 1 Nio oqotina ikio keru ta pasova ipuke tareka keru, ni bereki ko; ni Nisa Siana madu ni Sikaraibe madu ta ke saiqorivake ke vovo kikelake.
- 2 Melai se ta eri kikelake, pui sailao naniu keru, ako ke melai bomuilou inio, nia kiadamu sole.
- 3 Nio Beteni O be ta evake, vo Saimone pokupoku ala ko pade kale, O be ta papuke sailao kasi, nio kama reko ko kueue ni ko borikake omadeu alabasata bogu lumu ko, kubo takula sama, nio ko ta ko pisaekake koa bogu, nio ko vai raibikake O lezu kale.
- 4 Ni kake ta ke ta korakoraike, nio eri kikelake, Noisole inio kovai niumaeka koa lumu?
- 5 Ako ke tatabarae koa lumu tea zouke piazana seleni kio ke kovo, ni ke katimo ozaoza kamu. Ni ke ta nurunuruake.
- 6 Nio eri kiolake Vo Jisu, vaeka tu ko ikoavo ko iko; noisole inio meqa ririza ko? ko ta uri ama iruruputo kio ko ereka Ana kasi.
- 7 Ako ozaoza kamu ta me kasi inio ke elou kiada keru, ni kiada keru me ta meqa zariovou uri imo se me ta me roveovou; melai Ana ta pui me kasi A ba elou kiada keru.
- 8 Ko ta ko ereka la ko kai rovea ko; ko ta ko kueva

- kuleto ta Adupu topi ko lai loqaeka, ke mutalo akoi zama.
- 9 Tuvevo Ana me lati kialani, kiada kiada akoi komia Gosipeli ke mai bazue koa koi peuru ma peuru kale, koko kavani melai ke kasekou, koko leveleveo sole.
 - 10 Nio Judasi Isikarioti, omadeu sea toni omuqa madu ala, o olake se Nisa Siana madu kasi, nio o pa saiqoriva Vo se kasi.
 - 11 Nio ke viqake ni ke ta zoleike se, ni zuzuku ke kativo kikelake vo. Nio vo ta noinia koi nio esa ama saiqorivou Vo, kiolake.
 - 12 Nio bereke ipuke tareka kuleto ama naniu, nio so keru nio ke siqae ko pasova, nio eri kikelake O disaipeli madu Vo kasi, Lainio Noqa zaria ene ne ziovo akoi ni ne inainaekou Noquovo akoi pasova?
 - 13 Nio O soroekake omuqa O disaipeli kidi, ni eri kati kiolake, ola ko matu peuru kale, ni qe toraevo ala maba ju o boriko ala; vo inio qe luluevou.
 - 14 Ni sai o amaqeovo akoi voa maba, nio eri kiqevou koa pade kale ala uri ala maba kasi, Lekasa ta eri kiola, Lainio ko lose ke kuevani ko, lainio Ana A quovo akoi pasova A disaipeli madu sase?
 - 15 Nio o qela kasekou koa lose okate vasi ama, oroa inaina kama, sai 'nio ke mela inainaeka koi anime.
 - 16 Nio nioqa ta qo olake ni qo kueke matu peuru kale, ni nioqa ta qo keake omadeuvo Vo kati kiolani jari; ni nioqa ta qo inainaeka koa pasova.
 - 17 Nio Vo ta raisiraisi O kueke sea toni omuqa sase.
 - 18 Nio ke papuke ni ke vuatake, nio Jisu ta eri kiolake, Tuvevo, Ana me lati kialani me, Me kale ala kala pado Ana sase me vuatani mela ta o saiqorilou Ana.
 - 19 Ti ke be tanielake nio upotuqu elo nio se ta eri kikelake Vo kasi, ke kiada kiada, ana kio? ni kala pado so kiolake, ana kio?
 - 20 Nio O mati tiorikake nio eri kiolake se kasi, Mea toni omuqa kale ala kala pado o lati palaitani Ana komia raro kale.
 - 21 Maba Vo Meqora ta tuvevo avole ti O ziovon, omadeuvo riki kikovevo. melai upotuqu o ta elou voa maba o saiqorivani Vo Maba Vo Meqora. Voa maba ta pui o alila tea uri.

- 22 Nio se ke be ta vuata keru, somaqa inio O pa koake ko bereki Vo Jisu, nio O kati petaoke, nio palamukake, nio katimake se, nio eri kiolake, komo tu kumo, komi kio Anako tupu.
- 23 Nio O pa koake ko tinu, ni O kati petaoke, nio katimake se, nio sea kiadamu ke nozttekake.
- 24 Nio eri kiolake se kasi, Komi kio Anako dara, vairu ama roquano kude, ko rereovo ama kubo maba kasi.
- 25 Tuvevo Ana me lati kialani, Ana ta pui mata Aba nozuekou vaini ko epa, melai so keru koa naniu kale A nozuekou vairu ama Banara ko Toutou kale.
- 26 Nio se ta kala kera ke erevake, sai kazo inio ke peatake Olive sopu kale.
- 27 Nio Jisu ta eri mati kiolake se, Mea kiada mela ta tupara meda elou komia ipu, Ana sole; ako ke rikiekema kio komi, Ana ta Abazovou vo o Vijarani, ni lami ta ko ta qiqaruovou.
- 28 Melai mata Ajaevou ta, Ana ta A ziovou meko kuleto Qalili peuru kale.
- 29 Melai Pita ta eri kiolake Vo kasi, melai nia kiada kiadamu ta tupara ke ta elou, melai ana ta pui so aba kalou.
- 30 Nio Jisu ta eri va kiolake vo, Tuvevo Ana kialani no kasi, komia naniu ko ipu kale, puliako omuqa kelao ko kokorako, nio no lai zoliovou Ana zouke avole.
- 31 Melai o ta zolizolitake, nio eri kiolake, No sase a vouvou, melai ana ta pulia kude aba nai zoliovou. Se melai so kikelake.
- 32 Nio se ta ke kuke kala peuru kale ko ni ta Getesemani; nio Vo ta eri kiolake O disaipeli madu kasi, Papumo koi, somaqa tu Ana aba vararaito.
- 33 Nio O mati olake Pita ni Jemesi ni Jone, nio O tanielake vuzeilo, ni matu epia O ta eke;
- 34 Nio eri kiolake se kasi, Anako auvana ta matuma upotuqu sipole ko ta utupou. Taruanonio koi me, ni vailomo.

- 35 Nio Vo ta O olake sasa ukibuti, ni O ta piake miduku kale, ni O vararaitake, ta ko roveovou ta, ko alokatou komia aoa Vo kasi azo.
- 36 Nio eri kiolake, Abba, A Mama, kiadama quli ti Noqai rovea; tala koa komia taroro Ana kasi azo, melai pui A navi ko vatolo, melai No navi ko vatolo ikio.
- 37 Nio O kukeke ni O meake ta ke ta maronake, ni O eri va kiolake vo Pita,—Saimone, noda marona, kio? No ta pui no rovea vailo omadeu aoa, kio?
- 38 Vailomo ni vararaitomo, me zio kale zolizolito kale sole. Tuvevo, auvana ta ko inainae melai medupu ikio lekuleku.
- 39 Nio mata O vaitake vararaitole, ni koa omadeuvo kiolake.
- 40 Nio Vo ta mata O vaitake, Vo ta mata O meake ke ta maronake mata, (ako seko vilu ta duki ko ta ma eke sole) ni se ta pulia kude ke vati tiorikake Vo.
- 41 Nio Vo ta zouke avole O kukeke, nio eri mati kiolake se, Maronomo tea erisana, tu mamazomo; ako uriavo, ko baroa ko aoa sole; Maba Vo Meqora ke saiqoriva Vo sini sama madu ko nase topi.
- 42 Lojomo, tu meda zio; voa maba o saiqorilani ta sipole sole.
- 43 Ni so be kiola keru nio o kukeke vo Judasi, sea toni omuqa kale ala kala pado, ni vo ke luluevani matuma vaki madu ke borikake vakovako nisa siama madu, ni Sikaraibe madu, ni Tanamu se kasi azo.
- 44 Ni vo raekoraeko o va evani, o bazuema o mamola se, eri kiolake, Vo a lumevo ala, Vo inio kovo; sole me noqoevou Vo, ni me borivou.
- 45 Nio o kukeke ti o olake Jisu kasi, nio eri kiolake, Lekasa, lekasa, ni o lumevake Vo.
- 46 Nio se ta ke noqoevake Vo, ni ke borivake.
- 47 Ni ke lojoani Voko sipole kale amu kala pado o pa ravuziake ko likoto, ni o ta va pazovake nisa siama vo nabulu, ni o ta va pikekake o talina.
- 48 Nio Jisu ta eri ma kiolake se, me ta mequeva

- kuilokuilo ala maba vaili vole jari nio likoto ni kubau sase lovole *Ana*?
- 49 Latau naniu *Ana* ta me kasi inio *A* be ta eva jelepade poro kale ni *A* bazubazue mela, melai me ta pui me loa *Ana*; melai *Tabu* ama riki kikovevo sole ko ta korota.
- 50 Nio ke vaevake sea kiadamu, ni ke ta soqoike.
- 51 Ni kala vairu ala maba inio o luluevake *Vo*, linani suma o kiake, nio kake vairuamu ke ta va noqoekake.
- 52 Nio o mai vaekake koa linani suma, ni o ta soqoike lava pide ala se kasi azo.
- 53 Nio ke vati olake *Vo* *Jisu* kuleto ala *Siam* kasi; ni *Vo* kasi 'nio kiadama *nisa* *siam* madu ni *Tanam*, ni *Sikaraibe* madu ke padoike.
- 54 Nio *Pita* o luluevake *Vo* *vana* vasi, ni kuleto ala *siam* ko pade poro kale o ta amaqeoke; ni vo ta nabulu madu kasi o ta papuke, ni o be ta *nadarake* uza kasi.
- 55 Nio *nisa* *siam* madu ni kiadama kauniseli ke vailikake kevai kuirika ko kevai vouvae ko ama *Vo* *Jisu*, melai pui ke ta va keake.
- 56 Akoni kubo maba ta utu vai kuiriko ke eke *Vo*, ni seko pesio ta pui ke korotikake.
- 57 Nio kake ke lojoke ni utu vai kuirikoke eke *Vo*; eri kikelake,
- 58 Ene ta *neda* va viqe *Vo*, ta eri kiove, *Ana* ta *A* *bi*resukou komia jelepade *nase* kale kude ke ereka ko, ni zouke *na* *Ana* ta *A* *ere*kou kala pado pui *nase* kale kude ama.
- 59 Melai seko pesio ta pui ko ta ma korotake.
- 60 Nio kuleto ala *siam* ta o lojoke seko tiania pado, nio o kuimaevake *Vo* *Jisu*, eri kiolake, *No* ta pui *No* mati tiorika? *Lomaikio* se ke *nai* kuirika ko *No*?
- 61 Melai *Vo* ta pui *O* kunubake, ni pui *O* mati tiorikake, Kuleto ala *siam* mata o kuimaevake *Vo*, nio eri vati kiolake, *Karisito* *Na* inio *No*, *Banara* *Vo* *Meqora* *Na* kio?
- 62 Nio *Jisu* ta eri kiolake, *Ana* tisoiko; ni me ta me velou *Maba* *Vo* *Meqora* *O* papuvou palo rana kale ama pizato, ni *O* kilou an kale ama lei kale kude.

- 63 Nio kuleto ala siama o rotiekake o sabosabo, ni eri kiolake, noisole inio anime meqai vailizata mata.
- 64 Me ta me be viqa inio Voko maulumauluto; Noinio meko kerukeru? Nio sea kiada kiadamu ta ke va uriuriana puta Voko vou.
- 65 Ni kake ta ke taniekake vai supato Vo, ni ke ta va boulukake O loilo, ni kevai doleoke Vo, ni eri kikelake, noela, kaseka kaitu ama quli; ni sea nabulu poso ke pazovake Vo ke nase saresare kale kude.
- 66 Ni Pita ta pade ko zara vasi, nio omadeu kuleto ala siama ko sinaqu rusu nabulu ko kueke;
- 67 Nio ko veake vo Pita o be ta nadarake, nio ko toiritoirivake, nio eri va kicolake, No melai Jisu Nazareti ala sase ala na inio.
- 68 Melai vo ta o ta kamizioke, eri kiolake, ana ta pui aqai niania, ni pui a vakakuka no kinolani. Nio vo ta o ta saqorake karapa kale; nio ko kelaoke ko kokorako.
- 69 Nio koa sinaqu rusu nabulu mata ko veake vo, ni eri kicolake se kasi ke lojoani voko parara, Nei 'nio kala se kale ala.
- 70 Nio vo ta mata o ta kamizioke. Ni sasa ukibuti nio ke lojoani voko papara, eri kikelake mata Pita kasi, Tuvevo no ta se kale ala na; ako no ta Qalili ala na inio sole, ni noko pesio melai so sole.
- 71 Ako inio vo ta o taniekake maulumauluto, eri kiolake, ana ta pui a vai nianiani nio voa maba me meqasevani.
- 72 Ni omuqavole ko kelaoke ko kokorako. Nio Pita o kerukerutake Jisu kiovevo, Puliako omuqa kelao kokorako ta no lai zoliovou Ana zoukeavole. Ni vo ta o pa kerukerutake ni o ta ziake.

15

- 1 Ni vikale inio nisa siama madu, ni tanamu, ni Sikaraibe madu ni kauniseli madu ke bazubazue kinia ke, nio ke pirievake Vo Jisu, ni ke borivake Pailati kasi.

- 1/4
- 2 Nio o kuimaevake vo Pailati, Jiu amu vo Lekasa na inio No kio? Nio O vati tiorikake so tisoiko no kinolani.
 - 3 Ni nisa siama madu ta kubo quli ke vai kuirikake Vo; melai Vo ta pui O mati tiorikake.
 - 4 Nio Pailati mata o kuimaevake, eri kiolake. No ta pui no mati tiorika kio? koe! kubo quli kio ke nai kuirika ko no.
 - 5 Melai Jisu ta pui inio o mati tiorikake; sole aqasiel o ta eke vo Pailati.
 - 6 Ni voko kalo ta ipuke tareka keru nio o pirieka ko maba ta o ma rupasika se, se ke va zariani pado.
 - 7 Nio kala pado maba ta sai o ni ta Barabasi ke pirieveni ruqe ama iruruputo o ereke, ni maba o vouvaekeni.
 - 8 Ni sea vaki ke vai zaria o kavani o iko omadeuvo lula o imani jari.
 - 9 Nio Pailati o mati tiorikake se, eri kiolake, Me ta meqa zaria a rupasivo Jiu amu vo Lekasa me kasi kio!
 - 10 Ako vo ta o mai niania nisa siama madu ke vai kuirika Vo, ke ta sebita sole.
 - 11 Melai nisa siama madu ke naquema sea vaki tu vo ta Barabasi o ma rupasivo se kasi.
 - 12 Nio Pailati ta mata eri kiolake se kasi, Noinio me meqa zaria ana a ivoavo Jiu amu vo Lekasa va kimelani?
 - 13 Nio mata ke ta velavelaoke, O VOU KOROSI TOPI.
 - 14 Nio eri kiolake vo Pailati se kasi, Noisole, noinu ama ruqe ama quli kio o ereka ko? Nio se ta ke ta matu velavelaoke. O VOU KOROSI TOPI.
 - 15 So sole inio Pailati o zari evake se ke ka zariani tu ke zoleilo sea vaki, nio o ma rupasivake vo Barabasi se kasi, sai 'nio Vo Jisu ta O pazovake vo Pailati, nio o katimake Vo Jisu tu ke vouvae Vo korosi topi.
 - 16 Nio sepele madu ke odievake Vo titizi kinia koi zama lose kale ko ni ta Piritoriami; nio ke nokaemake sea kiadama sepele madu.
 - 17 Nio ke vai kiakake diri ama suma, ni ke virivirikake kada sama vasuvasu ni ke vai kiakake O lezu kale,

- 18 Ni ke taniekake va zukaido Vo, Keatini, Jiu amu vo Lekasa! kikelake ko se.
- 19 Ni se ta ke ta va pazokake O lezu kevu kale, ni ke vai supatake Vo, ni ke va loqunake, ni ke ilusivake Vo.
- 20 Nio ke paikake vai balebaleito, nio ke ta va ivikake diri ama suma, nio ke va kiakake O navi ko sabosabo, nio ke odievake vouvae vole korosi topi.
- 21 Nio omadeu maba Saimone, Sairni ala, Alekezada ni Rupasi vo mama, kinu kale azo o alokatake sai, nio se ta ke nokaevake tu o ta va boriko Jisu ko korosi.
- 22 Nio se ta ke odievake Gologota peuru kale, sai ta rui ko peuru.
- 23 Nio se ta ke kativake vaini moa ke kati valualueka ko; melai Vo ta pui O kuake.
- 24 Ni so keru inio se ta ke kurusipai evake ni ke ta puarake Voko sabosabo, ni ke kai rapetae kiniake, lala maba tao kovou koa sabosabo.
- 25 Nio zouke aoa o evake kurusipai evake ta Vo.
- 26 Ni se ta ke rikiekake o topi Voko vai kuiriko
JIU AMU VO LEKASA.
- 27 Ni Vo sase inio ke kurusipaekake omuqa kuilokuiloa nioqa; kala ta O palo rana, ni kala ta O made rana.
- 28 Ako Tabu ama Rikikikovevo ta ko ta korota, ke vati ataake ruqe ama maba madu sase, kikovevo sole.
- 29 Ni se ke alokatani ta ke va uriuriana putake ni ke va dekodekoraitake, ni eri kikelake, Koe, No ta No biresukou jelepade, ni zouke naniu keru A erekou, kinove,
- 30 Tu pakiovi No navi, tu saqore korosi topi azo.
- 31 Nisa siama madu ni Sikaraibe madu melai so, ni eri kikelake ke navio kude, edolomu ta O mai rovea pakiamo, melai O navi ta pui O rovea pakio.
- 32 Vo Karisito Izireli ala Lekasa O saqoro tea erisana korosi topi azo, tu ne velo inio tuvevo ne ivou. Ni nioqa ke kurusipai kani Vo sase qo va uriuriana putake.
- 33 Ni varimuja aoa ko kuke ta ipututu ko ta eke kiadama peuru kale, siakava aoa ko kai baroke.
- 34 Koa siakava aoa kale keru inio Jisu ta O ta velavelaoke eri kiolake, Eloi, Eloi, lama sabakatani?

1/

komia pesio ko pakeko ta, A Banara, A Banara
noisole inio No vaela?

- 35 Ni kake ke lojoani Voko papara, nio ke ta va
viqake, nio eri kikelake, Koe, ako Vo ta O nokaeva
vo Ilaiasa.
- 36 Ni kala o rereke ni o kai sukatikake ko kunazaute
viqake Voko velavelao, nio ko vaeake ko auvana, eri
kuo, eri kiolake, Vaeka, tu me velo Ilaiasa esa o pa
ivivou.
- 37 Nio Jisu ta O ta velavelaoke, ni ko vaevake ko
auvana.
- 38 Nio jelepade kale ama suma omuqa teze ko ta eva
okate azo ko tani ta ti ko raki kale.
- 39 Nio Senituriani o lojoani Voko papara, o ta va
viqake Voko velavelao, nio ko vaevake ko auvana, eri
kiolake, Tuvevo nea maba ta Banara Vo Meqora.
- 40 Ni kake reko melai sai vana 'zo ke be veake; ni se
kalea nioqa ta Mere Magidalini, ni Mere, sasa Jemesi
ko niania, ni Jose ni Salome ko;
- 41 (Vo ta Qalili O keve keru qo lulueveni nioqa ni
nabulu qo va eveni nioqa;) ni kubo madu edoloma
reko Jerusalema O peate keru ke lulueveni.
- 42 Nio raisiraisi ko ta eke so keru, nio ke ta inainaova;
lea Tabu ama naniu kikela sole,
- 43 Arimatia ala Josepa, sidopu ala tanala, Banara ko
Toutou o tarekani, o kueke, ni vo ta pui o ta va
panaova vai amaqeo vo Pailati, nio o pasekake Jisu
ko tupu.
- 44 Nio Pailati ta aqasiele o ta eke Voko vou; nio o
nokaeva vo Senituriani, nio kuimaevake vo lulabuti
inio O voula.
- 45 Nio o kai nianiake Senituriani kasi azo, nio o
kativake vo Josepa Voko tupu.
- 46 Nio vo ta o borikake uri ama linini suma, nio o
ivivake; ni o sudevake linini suma kale, nio kea kale o
vaevake, ni o veqolika kala papuato lado kea ko
veutu kale.
- 47 Ni Mere Magidalini ni Mere Jose ko niania ta qo
vati kea o vaeva koi Vo.

16

- 1 Nio tabu ama naniu ko paloasake, Mere Magidalini ni Mere, Jemesi ni Salome ko niania, uria tui ama bube qo tatabaraekake, nio qo kuevake ni qo vai loqaloqaeko kiqolake.
- 2 Ni omadeu vikale kuleto ama vuiki ko naniu kale, nioqa ta kea kasi qo baroke inio naniu ko podakake.
- 3 Nio qo navio kude qo pe ta pesike, Lalainio o veqolikou koa papuato lado kea ko ventu tona 'zo?
- 4 Nio qo pa lilitake ta koa papuato lado ta veqoveqoli; ako matuma lado ikio sole.
- 5 Nio qo amaqeoke koa kea kale, nioqa ta qo veake kala vairu ala maba o be ta papuke palo rana vasi, tapo ama sabosabo o kiake; nio qo ta va nake.
- 6 Nio eri kati kiolake nioqa, Pui tala nalo; Qe ta Nazareti ala Jisu qe vailiva, ke kurusipaivani; Vo ta O ta saeva la mata; Vo ta koi ta pui; keatini koi 'nio ke vaeve koi Vo.
- 7 Ako tu ola ko tu bazuemo ko Voko disaipeli madu ni Pita, Jisu ta o ta ola la meko kuleto Qalili peuru kale; sai 'nio me velou Vo, so inio kiolala Vo me kasi.
- 8 Nio nioqa ta qo saqorake taukavole, ni qo ta soqoike kea kasi azo; ako qo ta vuzeike ni aqasiele qo ta eke sole; ni nioqa ta pui qo kati pesia ko maba; ako qo ta nake sole.
- 9 Jisu ta O saeva omadeu vikale, kuleto ama vuiki ko naniu kale, ni Vo ta Mere Magidalini O kai podakake kuleto, ko ikio sikeura ziolo O ta ka akoekema.
- 10 Nio ko olake bazuemole se, Vo sase ke eveni, upotuqu ni zialo keru.
- 11 Nio se ta ke viqake Vo ta O ta saeva mata, ni ko ta ko vea sole, melai se ta pui tuvevo ke ta ika ke.
- 12 Sai kazo inio mata edolo koi O kai podakake kai nioqa peuru kale qo ta peatani nioqa.
- 13 Nio qo olake nio qo bazuemake kiada kiadamu, se melai pui tuvevo ke ta ika ke.

- 14 Sai kazo inio mata Vo ta O mai podakake sea toni omadeu madu, se ta ke be ta papuake ke vuata koi, ni Vo ta O ma ririzake se pui tuvevo ke iva sole, ni ke bulo ta zokele sole, ako se ta pui tuvevo ke ta ma ikake veani, Vo ta mata O ta saeva kio.
- 15 Nio eri mati kiolake se, Olamo me peuru ma peuru kale, tu mai bazuekomo Gosipeli kiada kiadama maba kasi.
- 16 Tuvevo o iko ala ni bapitaiso O elo ala vo inio o pakiovo ala; melai vo pui tuvevo o iko ala, ta o vati levezou.
- 17 Ni tuvevo ke iko amu ke mamola ta ko luluemou se; A ni kale se ta ke akoekou ziolo, se ta ke putaovou vairu ama pesio kale;
- 18 Se ta ke noqoekou dole; ni se ta ke kuovou ruqe ama ju pui ko pa roveovou tolaemo; se ta ke mai ivikou ke nase ke verepani, ni se ta ke ta mamazou.
- 19 Nio O paikake mati pesio Vo Jisu se kasi, sai kazo inio Vo ta O ta koivake aukale, ni O ta papuke Banara ko palo rana.
- 20 Nio se ta ke olake, nio ke bazuemake peuru ma peuru kale amu, Banara O mai tauveka ereko, ni ke korotika ko bazubazu mamola kale kude.

Emeni.